

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»

ІВАШКО ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 336.7:332.14:338.2(477)

**ПУБЛІЧНЕ ІНВЕСТИВАННЯ
ЗБАЛАНСОВАНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ**

08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка
08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

Львів – 2025

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, м. Луцьк.

Науковий консультант — доктор економічних наук, професор
СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зеновіївна,
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», завідувач відділу регіональної фінансової політики.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
ЗАБЛОДСЬКА Інна Володимирівна,
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова НАН України», завідувач відділу проблем міжрегіонального співробітництва;

доктор економічних наук, професор,
ЗАБАРНА Елеонора Миколаївна,
Національний університет «Одеська політехніка»,
завідувач кафедри інтегрованих технологій управління;

доктор економічних наук, професор
КИРИЛЕНКО Ольга Павлівна,
Західноукраїнський національний університет,
професор кафедри фінансів імені С. І. Юрія.

Захист відбудеться 5 грудня 2025 р. об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 в ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» за адресою 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» за адресою 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4 та на сайті <http://ird.gov.ua>.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
д.е.н., с.н.с.

Христина ПРИТУЛА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку України загострюється проблема територіальних дисбалансів, що проявляються як між окремими регіонами держави, так і на рівні громад і територій. Ці диспропорції відображаються у нерівномірному розподілі фінансових ресурсів і економічної активності, відмінностях у рівні доходів населення, якості та доступності базових соціальних послуг, розвитку інфраструктури. Відчутною є просторова концентрація інвестицій, трудових ресурсів і бізнесу в обласних центрах та великих містах, тоді як периферійні й сільські території часто залишаються депресивними, втрачають населення і власний соціально-економічний потенціал. Це посилює територіальну нерівність, ускладнює реалізацію принципів сталого розвитку та викликає потребу у системному втручанні з боку державної політики. Більше того, в умовах повномасштабної війни диспропорції регіонального розвитку лише посилилися, а також змінилася структура економічної активності й потреб у різних частинах країни. Регіони розподілились за характером викликів та пріоритетів відновлення: окремі території зазнали масштабних руйнувань інфраструктури, втратили промисловий потенціал, населення та інвестиційну привабливість (прифронтові й деокуповані), потребують першочергової державної, зокрема фінансової, підтримки, відновлення об'єктів критичної інфраструктури і запуску базових соціально-економічних процесів; центральні й західні області стали територіями зосередження внутрішньо переміщених осіб, релокованого бізнесу та виробництв, що створює потребу у перегляді просторової організації їх економічної діяльності, розширенні інфраструктури, пристосуванні місцевих стратегій розвитку до нових демографічних і соціально-економічних реалій.

Згідно з європейським досвідом, ключовим механізмом фінансового забезпечення імплементації державної регіональної політики є публічне інвестування. Воно забезпечує цілеспрямовану мобілізацію та ефективне використання публічних фінансових ресурсів для реалізації проєктів, що мають високий суспільний ефект – зокрема у сферах транспортної, комунальної, соціальної, економічної, інноваційної та цифрової інфраструктури, забезпечення рівного доступу до базових послуг у різних регіонах та громадах, активізації розвитку депресивних і периферійних територій, а також реалізації національних і регіональних стратегій, включно з напрямками децентралізації, енергозбереження, цифровізації, безпеки та післявоєнного відновлення. Публічне інвестування, таким чином, виступає не лише механізмом фінансового забезпечення розвитку територій, а й інструментом подолання просторових дисбалансів, що сприяє підвищенню якості життя населення та зміцненню соціальної згуртованості у масштабах країни.

В Україні реформа управління публічними інвестиціями розпочалася у 2023 році із затвердження Концепції реформування системи управління публічними інвестиціями. Реформа передбачає перехід від фрагментарного фінансування окремих об'єктів до програмно-проєктного підходу, заснованого на принципах результативності, ефективності та прозорості використання бюджетних коштів, а також створення єдиної системи планування, відбору, реалізації та моніторингу

публічних інвестиційних проєктів на всіх рівнях управління – від державного до місцевого. Водночас реалізація реформи виявила низку проблем на регіональному та місцевому рівнях. Зокрема, спостерігається обмежена спроможність органів влади та громад до підготовки якісних інвестиційних проєктів, недостатньо розвинені інструменти стратегічного планування і пріоритезації, що ускладнює узгодження інвестиційних рішень із цілями стратегій розвитку регіонів і громад. Проблемними залишаються питання координації між центральними та місцевими органами влади, а також відсутність дієвих механізмів громадського моніторингу та прозорості у процесах ухвалення рішень.

Тому актуальними залишаються як науково-методичні дослідження механізмів ефективного публічного інвестування, так і прикладні рішення щодо посилення його інституційної та інструментальної бази задля досягнення збалансованого соціально-економічного розвитку України в цілому та регіонів зокрема.

Проблеми державної регіональної політики, зокрема в частині нівелювання диспропорцій соціально-економічного поступу територій і громад, достатньо комплексно досліджені в наукових працях таких українських вчених, як Б. Буркинський, М. Бутко, Б. Данилишин, М. Долішній, І. Заблудська, С. Іщук, І. Колодійчук, В. Кравців, Л. Ковальська, М. Мельник, Н. Павліха, В. Папп, Х. Притула, І. Сторонянська, С. Тульчинська, В. Чужиков, О. Шевченко, С. Шульц та ін., а також зарубіжних – Х. Армстронга, Ф. Барки, П. Кругмана, Р. Мартіна, А. Родрігес-Позе, Р. Солоу, Дж. Тейлор.

Інструменти та засоби регіональної політики в сфері фінансування регіонального розвитку актуалізуються у працях І. Вахович, Г. Возняк, А. Гальчинського, В. Гейця, І. Гринчишин, Я. Жаліла, В. Задорожного, О. Карого, О. Кириленко, О. Копилук, І. Луніної, В. Мельника, В. Осипова, В. Піхоцького, Б. Пшика, В. Хаустової, І. Цимбалюк, а також зарубіжних науковців, серед яких Дж. Буханан, Р. Байл, Дж. Бачтлер, А. Бергвал, А. Коломбо, Ф. МакКан, Ч. Тібу, В. Оуес, А. Шах.

Теоретико-методичні та методико-прикладні аспекти, проблеми та рішення в сфері публічного інвестування узагальнені в результатах наукових досліджень Р. Барро, М. Бондарчук, Б. Бучнера, Е. Забарної, М. Кизима, Л. Ламбертіні, М. Маззукато, Р. Масгрейва, В. Мельника, Х. Сала-і-Мартіна, П. Самуельсона, Н. Ситник, Ю. Харазішвілі, Б. Щура та ін.

Проте, попри достатньо глибокі та комплексні напрацювання у сфері державної регіональної політики та фінансового, у тому числі інвестиційного, забезпечення розвитку регіонів, виникає гостра необхідність вдосконалення механізмів публічного інвестування з метою збалансування соціально-економічного розвитку регіонів України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота пов'язана з темами наукових досліджень: Волинського національного університету імені Лесі Українки у межах НДР «Територіальні фінансові ресурси Західного прикордонного регіону України в умовах Євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0113U002222) в рамках якої авторкою досліджено теоретико-методологічні засади інвестиційно-інноваційного механізму розвитку регіонів

України, проаналізовано стан та перспективи їх фіскальної автономії, а також вивчено процеси податкової децентралізації як інструменту зміцнення місцевого самоврядування; «Управління соціоекологоекономічною безпекою» (номер державної реєстрації 0117U002302), де авторкою здійснено теоретичне обґрунтування категорії інвестиційно-інноваційної безпеки як ключового елементу загальнонаціональної безпекової політики; розроблено методичні підходи до оцінювання рівня інвестиційної безпеки держави, з урахуванням сучасних загроз соціального, екологічного та економічного характеру; «Впровадження інклюзивних підходів до реінтеграції ветеранів, учасників бойових дій та їх сімей у цивільне суспільство й економіку України» (номер державної реєстрації 0124U000566), де авторкою проаналізовано роль публічних інвестицій у формуванні інституційних та інфраструктурних умов для ефективної соціально-економічної реінтеграції цільових груп; «Розвиток інклюзивного ринку праці в умовах релокації та міграції: зайнятість, освіта, доходи населення» (номер державної реєстрації 0123U101558), де було авторкою досліджено потенціал публічних інвестицій як інструменту стимулювання зайнятості та підвищення добробуту населення в умовах масштабних внутрішніх переміщень; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» у межах НДР «Фінансова політика забезпечення економічного зростання територіальних громад в умовах нестабільності» (номер державної реєстрації 0122U200317), де авторкою запропоновано інструментарій публічного інвестування як чинника забезпечення розвитку регіону.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретико-методологічних засад і прикладних рекомендацій щодо публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону.

Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлено такі завдання:

- визначити орієнтири, завдання та принципи збалансованого соціально-економічного розвитку як об’єкта регіональної політики;
- узагальнити сутність, інструментарій, специфіку залучення й використання публічного інвестування;
- сформулювати концептуальний базис формування механізмів публічного інвестування соціально-економічного розвитку регіону;
- ідентифікувати інституційне забезпечення публічного інвестування;
- розробити методологію аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічного інвестування;
- узагальнити виклики публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону в умовах війни та на етапі повоєнної відбудови;
- здійснити аналіз обсягів і динаміки інвестування соціально-економічного розвитку, а також визначити структурні характеристики публічного інвестування розвитку регіону;
- провести імітаційне моделювання впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України;
- визначити проблематику системи управління процесами публічного інвестування розвитку регіону;

- показати пріоритети та виклики трансформації парадигми управління публічними інвестиціями в умовах війни та післявоєнної відбудови в Україні;
- охарактеризувати інституційні засади та визначити бар'єри на шляху модернізації системи управління публічними інвестиціями як основи збалансованого розвитку регіону;
- виявити особливості, ризики та проблеми практичної реалізації управління публічними інвестиціями в умовах реформування цієї системи в Україні;
- обґрунтувати пріоритетні напрями, завдання та інструменти вдосконалення публічного інвестування в контексті забезпечення регіонального розвитку в Україні;
- розвинути організаційно-економічний механізм публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону;
- визначити інструментарій узгодження збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічно-інвестиційного забезпечення.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону засобами публічного інвестування.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади і науково-практичні рекомендації щодо обґрунтування механізмів та інструментів публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань у роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового дослідження, а саме *логічного узагальнення* – для обґрунтування орієнтирів, принципів і завдань, а також інструментарію публічного інвестування під час забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону (розділ 1, п. 1.1, 1.2), *групування* – для ідентифікації елементів інституційного забезпечення публічного інвестування та напрацювання методології і методів аналізування процесів збалансування соціально-економічного розвитку регіону (розділ 2, п. 2.1, 2.2), *аналізу і синтезу* – для забезпечення системного підходу під час напрацювання концептуального базису формування механізмів публічного інвестування розвитку регіону (розділ 1, п. 1.3), *статистичного аналізу і розрахунку* – під час аналізування аналіз обсягів і динаміки інвестування у соціально-економічний розвиток, визначення структурних характеристик публічного інвестування, а також здійснення імітаційного моделювання впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України (розділ 3, п. 3.1, п. 3.2, п. 3.3), *теоретичного узагальнення* – з метою ідентифікації системи викликів і загроз публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону в умовах війни та на етапі повоєнної відбудови (розділ 2, п. 2.3), *компаративного аналізу* – для надання характеристики трансформації парадигми управління публічними інвестиціями в умовах війни та післявоєнної відбудови в Україні (розділ 4, п. 4.1), *структурно-логічного та семантичного аналізу* – задля визначення інституційних засад і бар'єрів модернізації системи управління публічними інвестиціями як основи збалансованого розвитку регіону, а також ризиків та проблем практичної реалізації публічно-інвестиційних проєктів (розділ 4, п. 4.2, 4.3), *стратегічного менеджменту* – для визначення пріоритетних напрямів, завдань та інструментів вдосконалення публічного інвестування в контексті досягнення збалансованого розвитку регіонів

України (розділ 5, п. 5.1), формування організаційно-економічного механізму публічного інвестування збалансованого розвитку регіону (розділ 5, п. 5.2), *системного підходу* – у процесі обґрунтування інструментів узгодження збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічно-інвестиційного забезпечення (розділ 5, п. 5.3).

Інформаційною основою дослідження є закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, рішення Національного банку України, нормативно-правові акти Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства цифрової трансформації України, статистичні матеріали Державної служби статистики України, аналітичні матеріали вітчизняних і міжнародних економічних організацій, монографії та публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, Інтернет-ресурси, результати власних досліджень авторки.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення й результати дисертаційної роботи, що визначають її наукову новизну, полягають у такому:

вперше:

– розроблено методологічний підхід до інтегрування процесів управління публічними інвестиціями та стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіону, який передбачає узгодження циклів розроблення документів стратегічного планування та публічного інвестування, оптимізацію структури публічних інвестицій відповідно до потреб і потенціалу регіону, забезпечення партисипативності та прозорості процесів пріоритезації публічних інвестицій. Запропонований підхід спрямований на досягнення багаторівневої координації та мультиплікативного ефекту інвестиційних рішень, посилення ролі середньострокового бюджетного планування, підвищення ефективності використання фінансових ресурсів задля збалансованого соціально-економічного розвитку регіону (08.00.05, 08.00.08);

– запропоновано концептуальну модель управління публічними інвестиціями, яка базується на принципах результато орієнтованого управління (Result-Based Management), багаторівневого врядування, інклюзивності та адаптивності, і спрямована на забезпечення збалансованого розвитку регіонів і фінансової стійкості територіальних громад. В основу такої моделі закладено положення щодо критеріїв віднесення проєктів до інвестиційних (з урахуванням масштабу інфраструктури та рівня доступності послуг для громад різних типів), створення стимулів для залучення приватного сектору до реалізації публічних інвестицій; підвищення спроможності органів місцевого самоврядування управляти інвестиційними процесами; уникнення бюрократичних процедур і нівелювання ризиків обмеження доступу громад із нижчим рівнем спроможності до інвестиційних ресурсів (08.00.08);

удосконалено:

– організаційно-економічний механізм публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону, що передбачає взаємозв'язок між фінансовими інструментами, інституційними формами реалізації та управлінськими процедурами у процесі забезпечення збалансованого соціально-економічного

розвитку регіонів. Механізм доповнено інституційним блоком стратегічної узгодженості між органами публічної влади різних рівнів, інструментами попередньої оцінки ефективності проєктів за критеріями регіонального впливу, а також системою стимулів для залучення позабюджетних ресурсів. Це дозволило підвищити адаптивність механізму до сучасних умов воєнного та післявоєнного відновлення, зміцнити його результативну та інтеграційну функції у реалізації цілей державної регіональної політики (08.00.08);

– концептуальні положення збалансованого розвитку регіону з урахуванням функціонування в умовах воєнного стану та низького горизонту планування розвитку. Зокрема уточнено зміст збалансованого розвитку як динамічного процесу забезпечення пропорцій між економічною результативністю, соціальною інклюзивністю та екологічною безпекою регіональної системи, що реалізується через узгодження механізмів стратегічного, фінансово-економічного та інституційного управління з урахуванням часової нестабільності, асиметрії ресурсів і потреб різних територій. Це дозволило визначити адаптивний характер збалансованого розвитку у кризових умовах та конкретизувати взаємозв'язок між структурними параметрами розвитку територій та пріоритетами управління публічними інвестиціями (08.00.05);

– концептуально-методичні положення щодо підвищення ефективності публічного інвестування на регіональному та місцевому рівнях, зокрема через: (1) імплементацію принципів прозорості та публічності процесів відбору пріоритетів публічного інвестування та публічних інвестиційних проєктів, (2) включення soft-компонентів (кадрова спроможність органів місцевого самоврядування, навчання та підвищення кваліфікації кадрів, стандарти доброго врядування та якості управлінських процесів у публічному інвестуванні); (3) посилення ролі багаторівневого врядування, зокрема конкретизовано ролі та взаємодію центрального, регіонального й місцевого рівнів, процедури залучення стейкхолдерів і бізнесу. Це дозволяє посилити результатоорієнтованість інвестиційних рішень, забезпечуючи узгодженість із цілями збалансованого соціально-економічного розвитку регіону (08.00.08);

– науково-методичні засади аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічного інвестування, які, на відміну класичних процедур і методів *ex-post*-аналізу, базуються на поєднанні індикативного, структурно-пропорційного та результатоорієнтованого підходів до оцінювання. Запропоновано методичну послідовність аналізу, що передбачає діагностику рівня збалансованості розвитку територій за інтегральними показниками економічної, соціальної та екологічної складових із подальшим визначенням внеску публічних інвестицій у зміну цих параметрів. Удосконалення полягає в урахуванні територіальної асиметрії, часової мінливості та структури інвестиційних потоків, що дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень щодо пріоритезації публічних інвестицій і прогнозування їх впливу на збалансований розвиток регіону (08.00.05, 08.00.08);

– методичні засади аналізування впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів, зокрема розроблено й апробовано методичний підхід, що передбачає реалізацію трьох етапів: формування системи інформаційно-

аналітичного базису дослідження публічного інвестування і соціально-економічного розвитку регіонів; кластерування регіонів за обсягами та рівнями публічного інвестування; виявлення ступеня чутливості параметрів соціально-економічного розвитку регіонів до публічних інвестицій з державного і місцевого бюджетів, ідентифікація характеру та сили впливу публічного інвестування на розвиток регіонів. Такий підхід дозволяє систематизувати регіони за обсягами публічного інвестування, виявляти міру чутливості соціально-інфраструктурного та економічного розвитку регіонів до зміни обсягів публічного інвестування, а також ідентифікувати характер і силу впливу публічного інвестування на соціально-економічний розвиток регіонів (08.00.05, 08.00.08);

набули подальшого розвитку:

- концептуально-методичні положення ідентифікації викликів та загроз публічного інвестування, які вирізняються комплексністю підходу до визначення їхньої природи, сфер поширення та потенційних наслідків. По-перше, розмежовано виклики і загрози публічному інвестуванню в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення за сферами їхнього впливу (соціально-економічна система → фінансова сфера → інвестиційні процеси → ресурсний потенціал); по-друге, ідентифіковано потенційні наслідки реалізації викликів і загроз публічного інвестування для складових фінансової безпеки (бюджетної, боргової, грошово-кредитної, валютної, банківської, для позабанківського сектора); по-третє, визначено етапи процесу публічного інвестування, на яких проявляються ризики дестабілізації системи управління публічними інвестиціями (08.00.08);

- методичні засади диверсифікованого застосування інструментів публічного інвестування для забезпечення збалансованого розвитку регіону, що замінює спрощене трактування ролі публічних інвестицій лише як джерела фінансування проєктів інфраструктурного розвитку. Запропонований підхід дає змогу: (1) чітко ідентифікувати проблеми та перспективи збалансування просторового розвитку регіону (у вимірах функціонально-ресурсних, структурних, соціально-якісних та екологічно-просторових складових); (2) зіставити кожному типу дисбалансів відповідні інструменти регіональної та місцевої економічної політики; (3) визначити та активізувати джерела формування фінансово-інвестиційного ресурсу (державного, місцевого, приватного, міжнародного), що відкриваються за умов проактивного використання можливостей публічного інвестування (08.00.05, 08.00.08);

- методичний підхід до ідентифікації проблематики управління процесами публічного інвестування в забезпеченні збалансованого розвитку регіону. Зокрема, на відміну від поширених підходів, що зводяться до аналізу обсягів і ефективності використання інвестиційних ресурсів, запропоновано методику оцінювання здобутків і прогалин управління процесами публічного інвестування на державному рівні за ключовими сферами публічного менеджменту – інституційно-правовою, інституційно-організаційною, господарсько-ресурсною, міжрівневою та міжфункціональною. Такий підхід дозволяє комплексно діагностувати слабкі місця управлінського циклу публічного інвестування, виявляти вузькі місця інституційної координації та формувати пропозиції щодо підвищення результативності реалізації регіональної політики (08.00.05).

Практичне значення одержаних результатів. Практичну цінність мають рекомендації щодо вдосконалення механізмів публічного інвестування з метою забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону, підвищення ефективності розподілу бюджетних ресурсів, активізації інвестиційної діяльності на місцевому рівні та формування сприятливого інституційного середовища для збалансованого розвитку.

Результати дослідження, отримані в процесі виконання дисертації, підтверджено довідками про впровадження в роботу органів державного та регіонального управління, місцевого самоврядування, а саме: Міністерства розвитку громад та територій України (довідка № 19162/6/10-25 від 31.07.2025 р.), Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України (довідка № 63-04/51444-03 від 01.08.2025 р.), Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (довідка № 04-13/14-2025/193755 від 21.08.2025 р.); Підкомітету з питань регіональної політики та місцевих бюджетів Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (довідка № 2025-06-20/1 від 20.06.2025 р.), Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 11-1982/0/2-25 від 05.06.2025 р.), Департаменту економічного розвитку, зовнішніх зносин та з питань туризму і курортів Волинської обласної державної адміністрації (довідка № 534/03-22/2-25 від 25.04.2025 р.); Департаменту фінансів Волинської обласної державної адміністрації (довідка № 1395/06-12/2-25 від 28.07.2025 р.); Департаменту фінансів, бюджету та аудиту Луцької міської ради (довідка № 30-17/465 від 27.06.2025 р.); Волинською торгово-промисловою палатою (довідка № 19-22/01-3/111 від 28.07.2025 р.).

Результати дослідження використовуються в освітньому процесі Волинського національного університету імені Лесі Українки під час розроблення навчальних посібників, дистанційних курсів, методичного забезпечення та викладання освітніх компонент «Регіональна економіка», «Фінанси», «Місцеві фінанси», «Податкова система», «Бюджетна система», «Фінанси державно-приватного партнерства» (довідка № 03-24/01/1810 від 23.06.2025 р.).

Особистий внесок здобувача. Концептуальні положення дисертації, висновки, рекомендації та пропозиції, які виносяться на захист, є результатом самостійного наукового пошуку здобувача. З наукових праць, що опубліковані у співавторстві, використані лише ті результати дослідження, які одержані особисто здобувачем.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні й методологічні положення і результати дослідження доповідались і отримали схвалення на 48 науково-практичних конференціях, зокрема 45 міжнародних: «Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека» (м. Тернопіль, 2025 р.), «Przedsiębiorczość, nowe technologie, innowacje, bezpieczeństwo, przemysł 4.0» (м. Люблін, 2025 р.), «Social Aspects of Market Economy. Sustainability and Health Economics» (м. Ченстохова, 2024 та 2025 pp.), «Nowoczesne trendy i wyzwania w przedsiębiorczości, bezpieczeństwie, transporcie i logistyce» (м. Люблін, 2024 р.), «Міграція як проблема політична, суспільна і економічна» (м. Конін, 2024 р.), «Challenges of modern economy – research conclusions of young scientists» (м. Варшава, 2024 р.),

«Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції» (м. Ірпінь, 2024 р.), «Horyzonty polskiego rynku venture capital: wyzwania dla funduszy, start-upów i ekosystemu innowacji» (м. Варшава, 2023 р.), «Multidisciplinary challenges in contemporary science: innovations and collaboration» (м. Лодзь, 2023 р.), «Wyzwania w zarządzaniu w obliczu Gospodarki 4.0» (м. Білий Сток, 2022 р.), «Przedsiębiorczość w XXI wieku. Oblicza, wyzwania i perspektywy» (м. Люблін, 2024 р.), «Recent Scientific Investigation» (м. Осло, 2020 р.), «Підприємництво і інновації в науці і практиці і регіональний розвиток» (м. Люблін, 2019 р.), «Studia dualne szansą na wdrażanie innowacji i rozwój gospodarki» (м. Люблін, 2019 р.), «Теорія та практика менеджменту безпеки» (м. Луцьк, 2016, 2018, 2019 рр.), «Economy and society: modern foundation for human development» (м. Лейпциг, 2016 р.), «Prawno-ekonomiczne szanse i bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce» (м. Казімеж Дольний, 2016 р.), «Chorzowska Konferencja Bankowości i Finansów» (м. Хожув, 2016 р.), «Economics, law, society: resume of 2016» (м. Одеса, 2016 р.), CASE 25th Anniversary Conference «The Future of Europe. Central and Eastern Europe in a Comparative Perspective» (м. Варшава, 2016 р.), «Trends of modern science – 2016» (м. Шефільд, 2016 р.), «Mechanizmy utrzymania stabilności systemu finansowego w niestabilnym otoczeniu» (м. Варшава, 2016 р.), «Rozwój regionalny i lokalny – teoria i analiza przypadków» (м. Люблін, 2015 р.), «Factors of legal progress. Science and practice» (м. Базель, 2014 р.), «Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки» (м. Луцьк, 2014 р.), «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління» (м. Дніпропетровськ, 2013 р.), «Траєкторії розвитку Східної Польщі», (м. Казімеж Дольний, 2013 р.), «Стратегія якості в промисловості та освіті» (м. Варна, 2013 р.), «Актуальні наукові досягнення – 2013» (м. Прага, 2013 р.), «Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки» (м. Луцьк, 2013 р.), «Фінансово-кредитний механізм в соціально-економічному розвитку країни» (м. Макіївка, 2012 р.), «Гармонізація оподаткування в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів» (м. Ірпінь, 2012 р.), «Актуальні проблеми економіки, обліку та менеджменту» (м. Луцьк, 2011 р.), «Naukowa przestrzen Europy – 2011» (м. Перемишль, 2011 р.), «Перспективи розвитку економіки України : теорія, методологія, практика» (м. Луцьк, 2011, 2012, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 рр.), 3 *всеукраїнських*: «Можливості, перепони і перспективи створення на Волині екологічних технопарків» (м. Луцьк, 2014 р.), «Актуальні проблеми державного управління на сучасному етапі державотворення» (м. Луцьк, 2013), «Перспективи розвитку фінансової системи України» (м. Тернопіль, 2012 р.).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано у 98 наукових працях, серед яких 20 колективних монографій, 8 з них іноземних (25,77 д. а. належить особисто автору), 7 статей у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus, Web Of Science (1 у вітчизняних, 6 у закордонних журналах), 28 статей у фахових наукових виданнях України (з них 26 у виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз), 10 статей в іноземних фахових виданнях, 3 навчальних посібники, 30 публікацій апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць становить 131,06 д.а., з них особисто автору належить 74,08 д.а.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків викладених на 458 сторінках друкованого тексту. Робота містить 52 рисунки, 30 таблиць та 6 додатків, розміщених на 41 сторінці. Список використаних джерел налічує 322 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** здійснено обґрунтування актуальності теми дисертаційної роботи, визначено її мету та завдання, предмет і об'єкт дослідження, відображено наукову новизну й практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі *«Теоретичні засади публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону»* визначено орієнтири, завдання та принципи збалансованого соціально-економічного розвитку як об'єкта регіональної політики, узагальнено сутність, інструментарій, специфіку залучення й використання публічного інвестування, розроблено концептуальний базис формування механізмів публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону.

Теоретичні основи дослідження публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону формуються на перетині положень теорії регіонального розвитку (зокрема, теорії ендогенного зростання, просторової рівноваги, збалансованого та сталого розвитку, теорії полюсів зростання, концепції «розумної спеціалізації»), теорії державних і місцевих фінансів (фіскального федералізму, бюджетного вирівнювання, інвестиційної та боргової політики держави), теорії публічного управління та багаторівневого врядування (результатоорієнтованого управління, теорії суспільного вибору, концепції належного врядування, партисипативного врядування), а також інституційної, неоінституційної та системної теорій, що пояснюють взаємодію суб'єктів інвестиційного процесу, стійкість і адаптивність регіональних фінансово-економічних систем.

На основі узагальнення теоретико-методичних постулатів щодо забезпечення системного регіонального поступу встановлено, що збалансований розвиток регіону слід трактувати як результат досягнення програмних орієнтирів і завдань за базисними параметрами ресурсно-функціонального, системно-структурного, інституційного та просторового векторів еволюції регіональної соціально-економічної системи. Такий метод дозволяє ідентифікувати відмінні риси та ознаки збалансованого підходу в порівнянні зі сталим, комплексним тощо розвитком, а також визначити його домінантні завдання, як от – покращення функціонально-ресурсних складових зростання, досягнення оптимального суспільного відтворення, забезпечення стійкості і конкурентоспроможності економіки регіону, її структурне реформування, гарантування високої якості життя.

Концепційні положення збалансованого розвитку також доповнюються розумінням тих орієнтирів, на досягнення яких спрямовується регіональна політика в цій сфері. Це покращення головних характеристик економічного, зокрема інвестиційно-інноваційно орієнтованого, та соціально-демографічного розвитку, якісний перебіг процесів суспільного відтворення; нарощення й ефективного використання економіко-ресурсного потенціалу, гарантування економічної безпеки

й зміцнення конкурентоспроможності регіональної економіки; досягнення раціонально-оптимальних структурних співвідношень у галузево-секторальній, інституційній, інноваційно-технологічній та інших аспектах структури економіки регіону; гарантування належної високої якості життя населення на всіх територіях регіону; становлення здорового бізнес-середовища та привабливого інвестиційного клімату, розширення місткості внутрішнього ринку; формування належного фінансового, інтелектуально-кадрового, техніко-технологічного, інформаційно-комунікаційного та іншого забезпечення.

Публічне інвестування розглядається в дисертації як система інституційно організованих дій органів державної влади та місцевого самоврядування щодо акумулювання, розподілу й використання публічних фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних проєктів і програм, спрямованих на досягнення суспільно значущих результатів і забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад, зміцнення їх фінансової спроможності та конкурентоспроможності. Водночас встановлено, що публічне інвестування слугує потужним інструментом регіональної та місцевої політики, що передбачає реалізацію спільних (органи державної влади і місцевого самоврядування, представники бізнесу та громадськості) інвестиційних проєктів, які мають вагомий економічний, соціальний та інфраструктурний результат. У таких цілях застосовується розлогий інструментарій публічного інвестування, що формується та визначається за відповідними напрямками (рис. 1).

Обґрунтовано, що досягнення збалансованого розвитку регіонів засобами публічного інвестування потребує застосування певної цілісної системи механізмів, базисними з яких слугують: інституційно-правовий, інституційно-організаційний, інфраструктурний, економічний, суспільно-психологічний, моніторингу та контролю. Реалізація кожного з цих механізмів має працювати на досягнення цілей державної регіональної політики, а також забезпечувати мультиплікативний ефект інвестиційних рішень регіонів та територіальних громад.

У другому розділі **«Методологічні аспекти дослідження публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону»** ідентифіковано інституційне забезпечення публічного інвестування, розроблено методологію та визначено методи аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічного інвестування, узагальнено виклики і загрози публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону в умовах війни та на етапі повоєнної відбудови.

Узагальнення теоретико-методологічних засад публічного управління розвитку регіону та інвестиційного менеджменту дало змогу встановити, що інституційне забезпечення публічних інвестицій класично формується за трьома складовими блоками: інституційно-правовим, інституційно-організаційним та неформальним. Водночас, воно має власну специфіку, зумовлену багатогранністю завдань і необхідністю комплексного врахування правових, управлінських, фінансових та поведінкових аспектів інвестиційного процесу. На цій основі обґрунтовано потребу розкрити його структурно-функціональний каркас. У межах дослідження розроблено класифікацію елементів інституційно-правового забезпечення публічного інвестування, що дозволяє системно відобразити його концептуальні положення.

Критерії систематизації	Інструменти
→ Процедурні аспекти планування та відбору проєктів	↔ ✓ Стратегічне планування; ✓ міжсекторне та різнорівневе погодження; ✓ міжюрисдикційна координація; ✓ залучення бенефіціарів і стейкхолдерів (зокрема представників громадського сектору і приватного капіталу); ✓ <i>ex ante</i>-оцінювання.
→ Форми співпраці	↔ ✓ Публічно-приватне партнерство; ✓ міжмуніципальна співпраця; ✓ концесія; ✓ аутсорсинг; ✓ ін. форми.
→ Економічне стимулювання участі суб'єктів інвестування	↔ ✓ Зниження податкових ставок, застосування спеціальних податкових режимів, податкових кредитів; ✓ скасування податків на реінвестування; ✓ інвестиційні податкові знижки; ✓ експортні та імпорتنі (митні) збори і мита; ✓ тарифна політика (ціни природних монополій); ✓ інші переваги та можливості.
→ Організаційно-інституційні інструменти	↔ ✓ Агенції регіонального розвитку; ✓ центри залучення інвестицій; ✓ індустриальні, наукові, технологічні парки ✓ кластери; ✓ бізнес-асоціації; ✓ бізнес-інкубатори; ✓ консалтингові, експертні та громадські організації.
→ Джерела формування інвестицій	↔ ✓ Державний і місцевий бюджети; ✓ міжнародна технічна фінансова допомога; ✓ кредити інституцій фінансового сектору; ✓ місцеві позики; лізингові програми; ✓ проєкти корпоративної соціальної відповідальності; ✓ приватні ресурси, ✓ ін. джерела.
→ Напрями спрямування інвестицій	↔ ✓ Тверді (будівництво об'єктів, елементів інфраструктури, техніко-технологічна модернізація, ін. об'єкти реального інвестування) проєкти; ✓ м'які (освіта, науковий і культурний розвиток, посилення спроможностей суспільства, ін.) проєкти; ✓ індивідуальної мобільності / партнерства.
→ Управління ризиками	↔ ✓ Використання інструментів страхування ризиків; ✓ самострахування ризиків; ✓ диверсифікація проєктів; ✓ розподіл ризиків між учасниками.
→ Інструменти моніторингу та контролю	↔ ✓ Запровадження методики звітності, моніторингу та оприлюднення; ✓ інституціоналізація зовнішньої незалежної експертизи; ✓ <i>ex post</i>-оцінювання.

Рис. 1. Інструментарій публічного інвестування (авторська розробка)

Формування дієвої інституційно-організаційної системи публічного інвестування потребує реалізації базових функцій менеджменту – планування, організації, мотивації та контролю – за участі не лише органів влади, а й незалежних експертів, громадських і неурядових інституцій, що забезпечує баланс інтересів та підзвітність системи. Важливою складовою є й неформальна інституційна компонента, що в умовах високих корупційних ризиків та дефіциту довіри забезпечує дотримання усталених норм, практик і моделей поведінки в економіці та суспільстві (рис. 2).

Показано, що реалізація масштабних проєктів публічного інвестування, які мають значний вплив на розвиток регіонів і громад, потребує належної організації управлінських процесів. Ефективність досягнення їх цілей безпосередньо залежить від якості моніторингу, аналізу та контролю, що спираються на чітку методологію та застосування системи індикаторів і методів економічного аналізу.

Доведено, що систему індикаторів аналізування збалансованого розвитку регіону слід формувати на базі так званого каркасу за векторами тримірної системи координат – (1) функціонально-ресурсний, (2) просторовий, (3) структурно-балансовий; тоді як індикатори аналізування публічного інвестування проєктів регіонального розвитку – за групами: (1) стан і динаміка, (2) структура, (3) ефективність публічних інвестицій. Методологічна новизна полягає у поєднанні цих підходів у єдиній діагностичній системі, що забезпечує ідентифікацію взаємозв'язків між обсягами й ефективністю публічних інвестицій та параметрами збалансованого соціально-економічного розвитку регіону з використанням методів кореляційного та регресійного аналізу, найменших квадратів, побудови лінійних та нелінійних одно- і багатофакторних економіко-математичних моделей.

Застосування визначеного методичного інструментарію має здійснюватися послідовно за логікою аналітичного циклу. Спершу надається загальна характеристика соціально-економічного та інфраструктурного розвитку регіону (визначення передумов). Далі проводиться аналіз ключових параметрів функціонування та розвитку регіонів і громад (ідентифікація просторових пропорцій); визначення обсягів, динаміки та наслідків публічного інвестування в процесах розвитку регіональної і місцевих соціально-економічних систем (діагностика стану та ролі публічного інвестування). Наступним етапом є аналіз чинників та оцінювання залежності інфраструктурного й соціально-економічного розвитку громад від публічного інвестування (аналіз каузальності); вивчення стану і динаміки масштабування практик застосування колективно-договірних форм співпраці в сфері публічного інвестування (оцінювання масштабування публічно-приватного інвестиційного партнерства); діагностика функціонально-ресурсних складових та здійснення інтегрального аналізування розвитку регіональної соціально-економічної системи (функціонально-структурний аналіз). Завершальними етапами є оцінювання компонент стійкості регіональної економіки; оцінювання наслідків регіональної політики (характеристика структурних балансів в економіці та якості життя); аналізування та діагностика характеристик економіко-правового та бізнес-середовища регіону і його територій (аналіз системних сфер регіонального розвитку) та оцінка потенціалу відновлення соціально-економічної системи регіону.

Рис. 2. Концепційні положення системи інституційно-правового забезпечення публічного інвестування в проєкції розвитку регіону (авторська розробка)

Доведено, що повномасштабна війна та її багатовимірні соціально-економічні наслідки істотно послабили бюджетно-фінансовий і ресурсний потенціал держави,

водночас активізувавши дію широкого спектра нових викликів і загроз публічному інвестуванню – не лише як інструменту регіональної політики, а й як інституту загалом. Ідентифікація таких викликів і загроз визначається вихідним етапом формування ефективної системи управління ризиками, спрямованої на їх нівелювання, пом'якшення впливу та трансформацію викликів у нові можливості розвитку. Вплив війни на інституційну та ресурсну спроможність регіонів і громад у сфері публічного інвестування проявляється за трьома ключовими векторами дестабілізації: (1) фінансовим (сукупність бюджетних, боргових, валютних, банківських та інших ризиків), (2) інвестиційним (перешкоди реалізації етапів інвестиційного процесу) та (3) ресурсним (втрата матеріальних, фінансових, кадрових і технологічних ресурсів, необхідних для відновлення та розвитку економіки).

Обґрунтовано, що систему ризик-менеджменту публічного інвестування в умовах війни доцільно орієнтувати на три взаємопов'язані сфери: фінансову безпеку (бюджетна, боргова, грошово-кредитна, валютна, банківська, небанківська діяльність), безпеку інвестиційних процесів (планування, ухвалення рішень, формування ресурсного забезпечення, реалізація, аудит) та зміцнення ресурсного потенціалу (інвестиційно-фінансові, матеріально-технічні, інтелектуально-кадрові, інформаційно-комунікаційні та інтеграційні ресурси).

Третій розділ *«Аналіз практики публічного інвестування в забезпеченні збалансованого соціально-економічного розвитку регіону»* розкриває результати аналізування обсягів і динаміки інвестування соціально-економічного розвитку, визначення структурних характеристик публічного інвестування, імітаційного моделювання впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України, а також проблематику системи управління процесами публічного інвестування розвитку регіону.

Результати аналізу обсягів і динаміки публічного інвестування в Україні на державному, регіональному та місцевому рівнях свідчать про наявність практик використання інструментарію публічного інвестування, що є позитивною тенденцією. Водночас публічні інвестиції поки не виконують повною мірою своєї ролі у стимулюванні розвитку та модернізації інфраструктури, формуванні умов для соціально-економічного поступу регіонів і громад. Їх масштаб і результативність залишаються істотно нижчими, ніж у регіонах держав ЄС. Це підтверджується низкою показників: незначною часткою інвестицій бюджетів різних рівнів у валових капітальних інвестиціях (14–17 % в Україні та 13–21 % у Львівській області у 2023–2024 рр.), нестабільністю обсягів фінансування, низькою активністю місцевих бюджетів, відсутністю сталої практики середньо- й довгострокового проектного інвестування, високою залежністю інвестиційних рішень від політичних і макроекономічних чинників. Показово, що 2022 рік – період початку повномасштабної війни – став найбільш кризовим за динамікою публічних інвестицій: їх обсяг з державного бюджету скоротився на 37,9 %, а з місцевих – на 66,8 % порівняно з попереднім роком.

Закономірно, що ефекти публічного інвестування найповніше проявляються на регіональному рівні. На прикладі Львівської області підтверджено чітку тенденцію до зростання обсягів публічних інвестицій: у 2018–2024 рр. інвестиції з обласного бюджету у будівництво закладів освіти зросли у 5,7 раза, охорони здоров'я – в

11,2 раза, соціальної сфери – у 4,4 раза, фізичної культури і спорту – у 5,9 раза, інших об'єктів комунальної власності – у 25 разів. Водночас динаміка цих видатків залишається нестабільною: в окремі роки фінансування відсутнє або різко скорочується, а рівень виконання бюджетних розписів коливається в межах 70–100 %, що свідчить про ситуативність та фрагментарність процесів планування і реалізації публічних інвестицій. Показовим є те, що в період повномасштабної війни, починаючи з 2022 р., Львівська область демонструвала підвищення якості управління капітальними видатками – зростання їх обсягів та майже повне виконання запланованих показників (99–100 %). До позитивних практик слід віднести й системне використання механізму субвенцій з місцевих бюджетів для фінансування інвестиційних проєктів. Загалом зроблено висновок про наявність позитивної динаміки публічного інвестування в регіоні за одночасної нестабільності та несистемності процесів його планування і реалізації, що обмежує досягнення сталого ефекту для соціально-економічного розвитку територій.

З іншого боку, приклад Львівської міської територіальної громади засвідчує високий рівень активності й ефективності публічного інвестування, що виявляється у залученні коштів з усіх доступних джерел фінансування та формуванні диверсифікованого портфеля інвестиційних проєктів. Це підтверджує значний потенціал публічного інвестування як інструменту інфраструктурного розвитку, який безпосередньо впливає на якість життя населення й активізацію економічного поступу на місцевому рівні, особливо в умовах воєнного стану та обмеженості фінансових ресурсів держави.

У межах дослідження розроблено та апробовано методичний підхід до оцінювання впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України. Його реалізація передбачає три етапи: формування системи інформаційно-аналітичного базису публічного інвестування та розвитку регіонів; кластеризацію регіонів за обсягами й рівнями публічного інвестування; визначення чутливості показників соціально-економічного розвитку до обсягів публічних інвестицій із державного та місцевих бюджетів, а також ідентифікацію характеру й сили цього впливу.

Систематизація регіонів за обсягами та рівнями публічного інвестування з державного та місцевого бюджетів дозволила виділити чотири кластери регіонів: з найбільшими обсягами публічних інвестицій; з помірними обсягами інвестицій, але високими рівнями публічного інвестування; з малими обсягами та рівнями публічного інвестування з державного та місцевих бюджетів; з найменшими обсягами інвестицій і критичним рівнем публічного інвестування (рис. 3).

Інформаційно-аналітичний базис дослідження впливу публічного інвестування на соціально-економічний розвиток регіонів можна зобразити функцією трьох компонент (формула 1), побудова якої мотивована отриманням інтегральних, валідних і компаративних оцінок.

$$f \left(Inv_t^n \middle| \begin{matrix} SIn_t^n \\ Ec_t^n \end{matrix} \right) \quad (1)$$

де Inv_t^n – обсяги публічного інвестування у n-му регіоні в t-період часу; SIn_t^n – соціально-інфраструктурна компонента розвитку n-го регіону в t-період часу; Ec_t^n – економічна компонента розвитку n-го регіону в t-період часу.

Кластери			
I (високі)	II (помірні)	III (низькі)	IV (критичні)
Дніпропетровська, Одеська, Харківська	Запорізька, Львівська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська	Вінницька, Волинська, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Чернівецька, Чернігівська	Донецька, Закарпатська, Луганська

Рис. 3. Позиціонування регіонів за критеріями обсягу та рівнів публічного інвестування: кластерний аналіз, 2014-2021 рр.

Примітка: для побудови кластерів використовувалися середні значення показників обсягів і рівнів публічного інвестування у регіонах України за 2014–2021 рр.

Конфігурація індикаторів оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів наведена формулою.

$$\left(\begin{aligned} f(SIn_t^n) &= f(DPR_t^n, CBI_t^n, HBR_t^n, PEC_t^n, SIS_t^n, VTS_t^n, LIB_t^n, CRC_t^n, CHU_t^n, HLR_t^n) \\ f(Ec_t^n) &= f(IIS_t^n, SME_t^n, SMES_t^n, CWB_t^n, IPS_t^n, FLT_t^n, WRU_t^n, TUR_t^n, PCI_t^n) \end{aligned} \right) \quad (2)$$

де DPR_t^n – забезпеченість населення лікарями усіх спеціальностей (особи у розрахунку на 10 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; CBI_t^n – кількість місць у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (од. у розрахунку на 100 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; HBR_t^n – кількість лікарняних ліжок (од. у розрахунку на 1 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; PEC_t^n – охоплення дітей закладами дошкільної освіти (%) у n-му регіоні в t-період часу; SIS_t^n – кількість закладів загальної середньої освіти (од у розрахунку на 100 тис населення) у n-му регіоні в t-період часу; VTS_t^n – кількість закладів загальної середньої професійної (професійно-технічної) освіти (од. у розрахунку на 100 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; LIB_t^n – кількість бібліотек (од. у розрахунку на 10 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; CRC_t^n – кількість клубних закладів (од. у розрахунку на 10 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; CHU_t^n – обсяги прийнятого в експлуатацію житла (m^2 у розрахунку на 1 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; HLR_t^n – житловий фонд (m^2 загальної площі у розрахунку на одну особу) у n-му регіоні в t-період часу; IIS_t^n – частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції (%) у n-му регіоні в t-період часу; SME_t^n – кількість суб'єктів малого підприємництва (у т.ч. мікропідприємництва) (од. у розрахунку на 10 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; $SMES_t^n$ – частка реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів малого підприємництва у загальному обсязі реалізованої продукції суб'єктами господарювання (%) у n-му регіоні в t-період часу; CWB_t^n – обсяги виконаних будівельних робіт (євро у розрахунку на одну особу) у n-му регіоні в t-період часу; IPS_t^n – обсяги реалізованої промислової продукції (євро, у розрахунку на одну особу) у n-му регіоні в t-період часу; FLT_t^n – обсяги вантажообороту автомобільного та залізничного транспорту (тис. тонн-км у розрахунку на 1 тис. населення) у n-му регіоні в t-період часу; WRU_t^n – рівень утилізації, видалення відходів у загальному обсязі утворених відходів (%) у n-му регіоні в t-період часу; TUR_t^n – кількість туристів (особи у розрахунку на 1 тис.

населення) у n -му регіоні в t -період часу; PCI_t^n – обсяги приватних капітальних інвестицій (євро у розрахунку на одну особу) у n -му регіоні в t -період часу.

На основі VAR-моделювання виявлено міру чутливості соціально-інфраструктурного та економічного розвитку регіонів України до зміни обсягів публічного інвестування з державного і місцевих бюджетів. Встановлено, що в областях із високими обсягами інвестицій (I кластер) чутливість соціально-інфраструктурних показників до публічних інвестицій з державного бюджету є низькою, що вказує на стабільність і ефективне використання вже наявних інвестиційних ресурсів. Чутливість показників економічного розвитку регіонів з високими рівнями публічного інвестування до зміни обсягів інвестицій є високою (коефіцієнти еластичності коливаються від 0,985 до 4,87). Регіони з низькими та критичними обсягами публічного інвестування (III і IV кластери) з державного бюджету демонструють високий рівень чутливості до показників соціально-інфраструктурного розвитку та окремих показників економічного поступу (кількості малих суб'єктів господарювання, рівень утилізації відходів).

Встановлено, що публічне інвестування з місцевих бюджетів має істотний вплив на економічний розвиток регіонів, хоча його сила дещо поступається впливу інвестицій з державного бюджету. Виявлено закономірність, за якою місцеві інвестиції відіграють більшу роль у забезпеченні соціально-інфраструктурного розвитку, зокрема у сфері культурних і соціальних послуг (бібліотеки, клуби, заклади для осіб з інвалідністю). Для регіонів з критичним рівнем публічних інвестицій з місцевих бюджетів зафіксовано позитивний вплив на показники утилізації відходів і обсяги будівельних робіт.

Для ідентифікації характеру та сили впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів застосовано два методи моделювання – побудову аксонометричних моделей лінійної регресії та моделювання на основі опорних векторів (табл. 1). Лінійне моделювання дозволило визначити прямі залежності між інвестиціями та параметрами регіонального розвитку, тоді як метод опорних векторів виявив циклічні й синусоїдальні закономірності між змінними. За результатами аналізу доведено, що зростання обсягів публічного інвестування в регіонах із високим рівнем фінансування сприяє збільшенню кількості лікарняних ліжок і житлового фонду (на 1,1 % і 0,04 % відповідно). Встановлено, що вплив публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів має як лінійний, так і циклічний характер, залежно від обсягів і рівнів фінансування: у розвиненіших регіонах він є переважно нелінійним, у регіонах із помірним фінансуванням – комбінованим, а в регіонах з низьким рівнем інвестування – сигмоїдальним для інфраструктурних і економічних показників.

На основі системно-структурного аналізу виявлено сильні та слабкі сторони системи управління процесами публічного інвестування. Підтверджено усвідомлення його стратегічної ролі як інструмента досягнення цілей збалансованого розвитку регіонів і громад, а також швидкої якісної відбудови у повоєнний період. Водночас, попри активізацію заходів державного регулювання на центральному рівні, доведено, що на регіональному та місцевому рівнях інституційна та організаційна спроможність залишається низькою. Для підвищення якості управління публічними

інвестиціями на регіональному та місцевому рівнях обґрунтовано необхідність усунення ключових проблемних аспектів, зокрема: неінституціалізованості учасників інвестиційного процесу, неврегульованості питань створення та функціонування інфраструктури публічного інвестування, нечіткості механізмів залучення і використання фінансових ресурсів (інституційно-правовий блок), а також несформованості організаційно-управлінської системи менеджменту та єдиної системи стратегічно-планових документів (інституційно-організаційний блок).

Таблиця 1

Вплив публічного інвестування на соціально-економічний розвиток регіонів України: імітаційне моделювання комплексної дії факторів, 2014–2021 рр.

Індикатори	Регресійний коефіцієнт							
	I кластер		II кластер		III кластер		IV кластер	
	Linear	SVR	Linear	SVR	Linear	SVR	Linear	SVR
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Соціально-інфраструктурна компонента								
DPR_t^n		1,172 (2,879)*	1,196 (3,716**)		1,027 (3,877**)		2,134 (3,266**)	
CBI_t^n				2,221 (3,373*)	2,048 (5,475****)			3,188 (2,819**)
HBR_t^n	1,101 (4,170****)	0,220 (1,458*)	1,983 (6,378****)		1,142 (2,537*)		2,149 (4,838****)	
PEC_t^n	1,311 (2,365**)		3,434 (3,652**)		0,617 (3,934**)			0,038 (3,151****)
SIS_t^n	2,924 (4,678****)		4,069 (6,545****)		1,465 (4,689**)		3,066 (4,47**)	
VTS_t^n	0,914 (3,503**)		0,172 (5,690****)		0,372 (4,762**)			1,176 (3,492****)
LIB_t^n		1,013 (3,186**)	2,309 (2,651**)			1,443 (4,592**)		1,011 (2,721**)
CRC_t^n				0,9017 (5,687**)		1,728 (3,116**)		1,069 (2,894*)
CHU_t^n				0,859 (1,874*)		2,114 (1,923*)	1,987 (5,687****)	
HLR_t^n	0,039 (5,956****)		0,531 (5,630****)			0,056 (3,602**)		2,459 (6,789**)
Економічна компонента								
IIS_t^n		1,412 (1,356*)		2,544 (3,353**)		1,504 (2,156*)	0,666 (1,971**)	
SME_t^n	1,083 (3,828****)		2,115 (5,430****)		1,098 (3,736**)			
$SMES_t^n$		3,120 (2,634**)		0,084 (2,454*)		3,079 (3,492*)		0,134 (2,039*)
CWB_t^n	0,638 (5,280****)		1,622 (6,709****)		1,700 (5,209****)		4,534 (2,757**)	
TIB	1,210 (3,512**)		1,241 (3,692**)		5,243 (3,306**)		0,205 (1,758**)	
FLT_t^n				0,436 (2,876**)			3,410 (1,897****)	

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>WRU_t</i>		1,149 (2,47*)	0,082 (2,023*)	2,223 (3,442*)				
<i>TUR_t</i>		0,463 (2,282*)		3,704 (3,284**)		4,572 (2,059*)		
<i>PCI_t</i>	3,185 (2,529**)	1,378 (3,245***)	2,147 (1,408*)			1,475 (2,818**)		

Примітка: *, **, *** – ймовірність 90 %, 95 % і 99 % відповідно; сірим фоном виділено статистично незначущий сумісний вплив публічних інвестицій з державного та місцевого бюджетів на соціально-економічний розвиток; розрахунки здійснено у програмному забезпеченні Eviews.

У четвертому розділі «*Стратегічний вимір, організаційне та економічне забезпечення управління публічними інвестиціями в умовах війни та післявоєнного відновлення*» відображено процеси трансформації парадигми управління публічними інвестиціями в умовах війни та післявоєнної відбудови в Україні, охарактеризовано інституційні засади та визначено бар'єри на шляху модернізації системи управління публічними інвестиціями як основи збалансованого розвитку регіону, виявлено особливості, ризики та проблеми практичної реалізації управління публічними інвестиціями в умовах його реформування в Україні.

На основі визначення слабких сторін системи управління публічними інвестиціями в Україні доведено необхідність трансформації цієї системи з огляду на посилення залежності від міжнародних донорів та урядів іноземних країн в умовах війни, потреби забезпечити прозорість та підзвітність процесу розподілу інвестицій, а також слідування євроінтеграційним орієнтирам. Концептуальна схема реформування системи управління публічними інвестиціями в Україні наведена на рис. 4.

На основі аналізу існуючих моделей і практик управління публічними інвестиціями в країнах ЄС, визначено основні елементи забезпечення ефективного управління публічними інвестиціями: довгострокове стратегічне інвестиційне планування; стандартизація процедур оцінки і відбору проєктів; середньострокове бюджетування на місцевому рівні; моніторинг впровадження проєктів та післяпроєктний аналіз для проведення комплексних ретроспективних оцінок процесу управління публічними інвестиціями.

На основі аналізу концепції реформування системи управління публічними інвестиціями, що впроваджується в Україні на сучасному етапі, сформовано рекомендації для органів державної влади щодо удосконалення системи управління з урахуванням специфіки її розвитку та сучасних викликів. Запропонована модель передбачає:

- чітке визначення критеріїв інвестиційних проєктів, що підпадають під управління за новою моделлю, для забезпечення справедливого розподілу ресурсів і уникнення надмірної бюрократизації у випадку маломасштабних проєктів;

- диференціацію підходів до оцінювання та відбору інвестиційних проєктів з урахуванням масштабу інфраструктури, охоплення населення та значущості послуг, що гарантує рівний доступ територіальних громад різних типів до фінансових ресурсів;

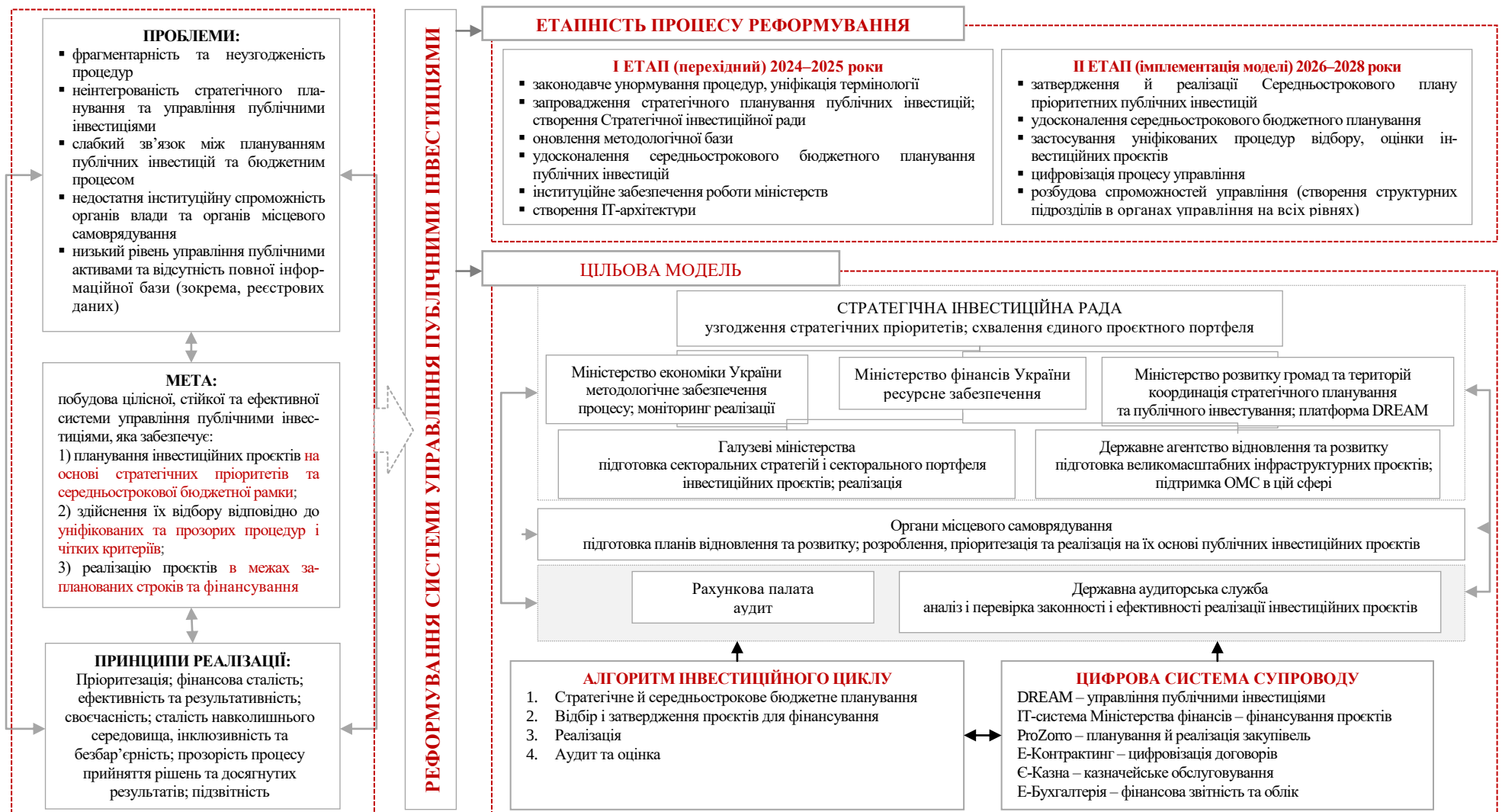

Рис. 4. Концептуальна схема реформування системи управління публічними інвестиціями в Україні (розроблено автором на підставі Дорожньої карти реформування системи управління публічними інвестиціями)

- впровадження управління, орієнтованого на результати (Result-Based Management), що забезпечує узгодженість між стратегічним плануванням і подальшими етапами інвестиційного циклу та перехід від об'єктно- до результатноорієнтованого підходу;

- інтеграцію принципів багаторівневого та партисипативного врядування, включення soft-компонентів (кадрова спроможність органів місцевого самоврядування, навчання та підвищення кваліфікації кадрів, стандарти доброго врядування та якості управлінських процесів у публічному інвестуванні) на усіх етапах управління публічними інвестиціями;

- запровадження системи стимулів для залучення приватного сектору, зокрема через гарантії, податкові пільги та спрощення процедур;

- повне покриття територіальних громад процесом стратегічного планування розвитку та якісними стратегічними документами із врахуванням актуальних ризиків.

Аргументовано наявність ризиків і проблем у контексті аналізу практики управління публічними інвестиційними проектами на перехідному етапі: недостатню ефективність формування Єдиного проектного портфеля публічних інвестицій в умовах паралельного впровадження практичних кроків та розробки нормативної бази управління такими проектами; недостатній рівень публічності і прозорості процесу формування і затвердження Єдиного проектного портфеля публічних інвестицій; невідповідність між задекларованим механізмом фінансового забезпечення (превалювання приватного та боргового фінансування над бюджетним) проектів публічних інвестицій та практикою формування і подання концепцій проектів публічних інвестицій; суперечності між стратегічними пріоритетами розвитку та поданими концепціями проектів; нерівномірне представлення інтересів регіонів у системі управління публічними інвестиціями. Доведено, що подолання цих проблем лежить у площині: чіткої нормативної визначеності процедур для усіх проектів; посилення ролі документів державного планування при формуванні Єдиного проектного портфеля; наявності чіткого механізму залучення приватного фінансування відповідно до принципу каскадування; забезпечення збалансованого врахування потреб регіонів в розрізі окремих сфер та секторів економіки; активної участі органів місцевого самоврядування та громадськості як обов'язкового елементу прийняття рішень в системі управління публічними інвестиціями.

У п'ятому розділі *«Модернізація системи публічного інвестування в контексті забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону»* обґрунтовано пріоритетні напрями, завдання та інструменти вдосконалення публічного інвестування в контексті забезпечення регіонального розвитку в Україні, розроблено положення організаційно-економічного механізму публічного інвестування збалансованого розвитку регіону, визначено інструментарій узгодження збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічно-інвестиційного забезпечення.

Узагальнення прикладних результатів імплементації реформи публічного інвестування в Україні, зокрема з позицій її впливу на збалансований розвиток

регіону, засвідчило наявність позитивних зрушень як у сфері управління інвестиційними процесами, так і в соціально-економічних наслідках реалізованих проєктів. Відзначено покращення у відновленні ключових галузей – інфраструктури, освіти, охорони здоров'я, соціального захисту – та поступове запровадження прогресивних механізмів планування і координації публічних інвестицій. Йдеться, зокрема, про інтеграцію інвестиційних процесів у бюджетний процес, уніфікацію підходів до підготовки, оцінювання і пріоритезації публічних інвестиційних проєктів, незалежно від джерел фінансування чи застосовуваних фінансових інструментів. Водночас потенціал публічного інвестування як інструменту стимулювання регіонального та місцевого розвитку залишається нереалізованим у повному обсязі. Для його розкриття необхідне усунення існуючих системних вад і модернізація механізмів публічного інвестування за стратегічними, фінансовими, організаційними та інституційними векторами розвитку (рис. 5).

Досягнення визначених пріоритетів має забезпечити підвищення ефективності управління публічними інвестиційними проєктами та програмами, а також створити системний вплив на розвиток регіонів і територіальних громад України. Йдеться не лише про відновлення та модернізацію інфраструктури чи реалізацію суспільно значущих «твердих» і «м'яких» проєктів, а й про досягнення ширших цілей: зміцнення просторової згуртованості, посилення соціальної стійкості, розвиток людського капіталу, запровадження сучасних практик публічного менеджменту, покращення інвестиційного клімату, розвиток зеленої економіки, альтернативної енергетики, систем управління відходами, а також підтримку транскордонних і міжмуніципальних ініціатив культурного розвитку.

Попри досягнення у реформуванні публічного інвестування та створення організаційно-управлінської системи на центральному рівні, аналогічні зміни на регіональному й місцевому рівнях залишаються обмеженими. Це зумовлює низку системних проблем: недостатню децентралізацію повноважень щодо прийняття інвестиційних рішень, надмірну централізацію ресурсів, що перешкоджає врахуванню регіональної специфіки, несистемність державної політики підтримки досягнення регіональних пріоритетів розвитку, слабку координацію між центральною владою та регіонами, неузгодженість бюджетного та інвестиційного планування, а також нерівномірність у розподілі ресурсів. Часто публічні інвестиції розподіляються не за критеріями ефективності чи потреб, а на основі політичної доцільності, що знижує прозорість і рівень довіри до державної інвестиційної політики.

З метою усунення виявлених диспропорцій і підвищення ефективності системи управління у сфері публічного інвестування обґрунтовано необхідність формування та реалізації в регіонах України організаційно-економічного механізму розвитку публічного інвестування. Метою такого механізму є створення сприятливих умов для залучення, ефективного розподілу та використання публічних інвестиційних ресурсів для забезпечення розвитку соціальної та економічної інфраструктури і сталого соціально-економічного поступу регіонів та їх територій.

Пріоритети	Система завдань	Інструментарій
1 Розвиток та модернізація системи стратегічного планування ПІ	Формування єдиної системи стратегічного планування розвитку регіонів та громад та їх публічного інвестування	☒ Розробка програм ПІ у відповідності до національної, регіональних і місцевих стратегій соціально-економічного розвитку; ☒ інтеграція ПІ-проектів у програми / заходи регіонального / місцевого розвитку;
2 Збільшення потенціалу ПІ в контексті політики регіонального розвитку	Перетворення ПІ на базисну форму формування ресурсного потенціалу розвитку регіонів і громад	☒ покращення можливостей та повноважень ОМС у процесах ініціювання інвестиційних проектів; ☒ модернізація інституту Державного фонду регіонального розвитку;
3 Інституційне реформування системи ПІ	Формування системи управління, зростання прозорості та підвищення ефективності ПІ	☒ інституціоналізація організаційно-управлінської системи ПІ-менеджменту на всіх рівнях управління; ☒ використання інструментарію довіри і прозорості, недопущення втрат, корупції;
4 Цифровізація процедур та інструментарію ПІ	Зростання якості комунікації між суб'єктами управління процесами ПІ	☒ запровадження інтегрованої інформаційної системи, що об'єднує всі етапи ПІ від заявки до впровадження проекту; ☒ застосування ІКТ та цифрових комунікацій під час аналізування проектів;
5 Збільшення обсягів залучення приватного капіталу через ПІПІ	Долучення приватних інвесторів, збільшення обсягів та диверсифікація інвестиційного ресурсу	☒ послаблення регуляторних бар'єрів, покращення системи гарантій та зниження ризиків для приватних інвесторів; ☒ розвиток регіональних агенцій з питань підтримки ПІПІ;
6 Підвищення рівня якості менеджменту ПІ-процесів	Зростання рівня прозорості та підвітності, якості обрання й моніторингу ПІ-проектів	☒ розширення публічного доступу до інформації, цифровізація процесів подання, оцінки та моніторингу проектів; ☒ встановлення чітких механізмів аудиту та контролю підготовки і реалізації проектів;
7 Розширення участі в ПІ міжнародних партнерів, донорів та інвесторів	Збільшення обсягів інвестиційного ресурсу, заміщення внутрішнього капіталу зовнішнім	☒ розширення співпраці з МФО, у т.ч. до участі в менеджменті проектів; ☒ застосування інструментів спільного фінансування проектів, зокрема грантів, пільгових кредитів тощо.

Прим. : ПІ – публічне інвестування; ДПІ – публічно-приватне партнерство; ПІ-процеси – публічно-інвестиційні процеси; ПІ-проекти – публічно-інвестиційні проекти; ОМС – органи місцевого самоврядування; ПІ-менеджмент – публічний інвестиційний менеджмент; МФО – міжнародні фінансові організації.

Рис. 5. Пріоритети, завдання та інструментарій удосконалення публічного інвестування в Україні (авторська розробка)

Структура механізму охоплює систему принципів, функцій, методів та взаємопов'язаних організаційних і економічних інструментів, реалізація яких забезпечує поетапні зміни у сфері публічного інвестування на регіональному та місцевому рівнях. Аргументовано, що використання інструментів публічного інвестування виступає значущим чинником забезпечення збалансованості соціально-

економічного розвитку регіону та його територіальних громад, оскільки сприяє вирівнюванню диспропорцій у доступі до базової інфраструктури, стимулює розвиток локальної економіки, активізує інвестиційну діяльність на депресивних та віддалених територіях; завдяки раціональному розподілу бюджетних ресурсів та залученню додаткових джерел фінансування публічне інвестування дозволяє створювати нові точки економічного зростання, формувати належні умови для життя населення, підвищувати якість публічних послуг та зміцнювати соціальну згуртованість у межах регіону. В умовах обмеженості ресурсів, а також екзистенційних викликів війни, специфіки в зорієнтованості на повоєнну відбудову громад, у т. ч. тилових, застосування інструментарію публічного інвестування в межах реалізації державної регіональної політики має орієнтуватися на вирішення ключових проблем збалансованого розвитку регіонів, зокрема зі стримування демографічної кризи, посилення соціальної стійкості громад та розвитку загальної, дорожньо-транспортної і соціальної інфраструктури територій (особливо гірських, сільських та периферійних), формування інфраструктурних передумов для активізації інноваційної діяльності, підприємництва, підвищення енерго- і ресурсоефективності, зміцнення самодостатності громад, інтеграції ВПО й подолання проблем соціальної вразливості населення і територій, збереження людського потенціалу, відновлення екологічної рівноваги.

У таких цілях може використовуватися широкий арсенал інструментів та засобів публічного інвестування, що включає цільові регіональні й місцеві програми і проекти публічного інвестування, державні та муніципальні субсидії й гранти, інвестиції в житлове будівництво та оновлення житлового фонду, фінансування проектів з енергоефективності та розвитку відновлюваної енергетики, створення та розвиток соціальної інфраструктури, інвестиції в екологічні проекти, публічно-приватне партнерство.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило вирішити важливу науково-практичну проблему розробки теоретико-методологічних засад і прикладних рекомендацій щодо публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. Отримані результати дають підстави для таких висновків:

1. Встановлено, що збалансований розвиток регіону слід трактувати як результат досягнення програмних орієнтирів і завдань за базисними параметрами ресурсно-функціонального, системно-структурного, інституційного та просторового векторів еволюції регіональної соціально-економічної системи. Такий метод дозволяє ідентифікувати відмінні риси та ознаки збалансованого підходу в порівнянні зі сталим, комплексним тощо розвитком, а також визначити його домінантні завдання, як от – покращення функціонально-ресурсних складових зростання, досягнення оптимального суспільного відтворення, забезпечення стійкості і конкурентоспроможності регіональної економіки, її структурне реформування, гарантування високої якості життя. Концептуальні засади збалансованого розвитку доповнюються осмисленням ключових орієнтирів, реалізація яких визначає

стратегічні напрями державної політики у цій сфері. Йдеться, зокрема, про удосконалення основних параметрів економічного розвитку, акцентованого на інвестиційно-інноваційній та соціально-демографічній складових; забезпечення якісного відтворення суспільно-економічних процесів; нарощення та ефективного використання ресурсно-економічного потенціалу; гарантування економічної безпеки та підвищення конкурентоспроможності регіональних економічних систем.

2. Доведено, що публічне інвестування виступає одним із ключових інструментів реалізації регіональної та місцевої політики, оскільки забезпечує можливість консолідації зусиль органів державної влади, місцевого самоврядування, бізнесових структур і громадськості у межах спільної реалізації інвестиційних проєктів. Такі проєкти спрямовані на досягнення цілей збалансованого розвитку регіонів, територіальних громад через акумуляцію та раціональне використання публічних коштів. Їх результати мають значний економічний, соціальний та інфраструктурний ефект. Для досягнення зазначених цілей формується комплексний інструментарій публічного інвестування, який охоплює: процедурні механізми планування та відбору проєктів; моделі взаємодії між учасниками; економічні й управлінські засади залучення партнерів; джерела фінансування та напрями використання інвестиційних ресурсів; системи управління ризиками; методи моніторингу й контролю ефективності реалізації проєктів.

3. Зроблено висновок, що система управління публічними інвестиціями базується на використанні низки механізмів. Серед базових механізмів вирізняються інституційно-правовий, інституційно-організаційний, інфраструктурний, економічний, суспільно-психологічний, а також механізм моніторингу та контролю. Кожен із них має чітко окреслену функціональну спрямованість, структуру та інструментарій, що у сукупності забезпечують досягнення генеральної мети управління публічними інвестиціями – трансформацію цього інституту на ефективний інструмент стимулювання розвитку територіальних громад, регіонів і держави загалом.

4. Обґрунтовано, що у сфері публічних інвестицій інституційне забезпечення традиційно структурується за трьома ключовими блоками: а) інституційно-правовим, б) інституційно-організаційним, в) неформальним. У зв'язку з цим важливо не лише ідентифікувати складові інституційного забезпечення, але й осмислити логіку їх структурної побудови та функціональної взаємодії. У межах такого підходу розроблено класифікацію елементів інституційно-правового забезпечення публічного інвестування, що дозволяє репрезентувати його концептуальні засади в їх повному обсязі. Доведено, що нормативно-правовий базис публічного інвестування формуються у п'яти основних напрямках, кожен з яких має відповідні функціонально-цільові аспекти: а) за способом внеску у регіональний або місцевий розвиток (через залучення інвестицій, сприяння місцевому розвитку); б) за етапами інвестиційного циклу (планування і відбір проєктів, фінансування, реалізація, моніторинг і мотивація); в) за напрямками координації інвестиційного процесу (міжсекторальна, міжюрисдикційна, інклюзивна координація); г) за джерелами формування інвестиційного ресурсу та формами фінансування (державне і місцеве бюджетне фінансування, кредитні ресурси, місцеві позики, взаємодія з міжнародними фінансовими інституціями, державно-приватне партнерство тощо);

д) за допоміжними функціями інвестиційного менеджменту (управління ризиками, регуляторна діяльність, кадрове та професійне забезпечення). У процесі побудови інституційно-організаційної системи публічного інвестування ключовим є забезпечення реалізації як базових, так і допоміжних функцій публічного управління та інвестиційного менеджменту, зокрема: планування, організації, мотивації та контролю.

5. Підтверджено гіпотезу, що реалізація масштабних проєктів публічного інвестування, які мають істотне значення для соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад, вимагає чітко організованих управлінських процесів. Ефективне управління цими проєктами, досягнення їхніх стратегічних і оперативних цілей безпосередньо пов'язане з впровадженням системних функцій моніторингу, аналізу та контролю. Ці функції ґрунтуються на належному методологічному забезпеченні та володінні сукупністю аналітичних методів, що дозволяють досліджувати динаміку і чинники збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів у взаємозв'язку з механізмами публічного інвестування. Аналітична база при цьому передбачає застосування відповідної системи індикаторів у поєднанні з методами економічного аналізу. Доведено, що система індикаторів для оцінювання збалансованого соціально-економічного розвитку має формуватися за так званою тривимірною координатною моделлю, яка охоплює: (1) функціонально-ресурсний, (2) просторовий і (3) структурно-балансовий вектори. У свою чергу, індикатори аналізу публічного інвестування структуровано за такими групами: (1) стан і динаміка; (2) структура; (3) ефективність інвестицій.

6. Із застосуванням методів індикативного, структурно-темпорального та системного аналізу встановлено, що повномасштабна війна та її деструктивні соціально-економічні наслідки суттєво ослабили бюджетно-фінансову і ресурсну базу публічного інвестування, водночас посиливши низку нових викликів і загроз, які поставили під сумнів не лише ефективність цього інструменту регіональної політики, але й функціонування самого інституту публічного інвестування. За таких умов ідентифікація зазначених викликів і загроз є вихідною передумовою для розробки рішень, спрямованих на їх нейтралізацію, пом'якшення впливу, а також переорієнтацію частини викликів у потенційні можливості для розвитку. Вплив війни на інституційну та ресурсну спроможність регіонів і територіальних громад у сфері публічного інвестування здійснюється через три основні вектори дестабілізації: а) фінансовий вектор, що охоплює комплекс загроз у бюджетній, борговій, банківській, валютній та монетарній сферах, а також у сфері діяльності небанківських фінансових установ; б) інвестиційний вектор, який включає бар'єри щодо ухвалення інвестиційних рішень, планування, забезпечення ресурсами, реалізації, реінвестування проєктів, а також проведення оцінки ефективності та аудиту; в) ресурсний вектор, пов'язаний з втратою або обмеженням доступу до інвестиційно-фінансових, матеріально-технічних, кадрово-інтелектуальних, інформаційно-комунікаційних та інших видів ресурсів, зокрема нематеріальних активів та мереж коопераційної взаємодії.

7. Результати аналізу обсягів і динаміки публічних інвестицій в Україні загалом, а також на регіональному й місцевому рівнях, свідчать про наявність

практик застосування механізмів вкладення публічних коштів, що є позитивною ознакою інституціоналізації цього інструменту розвитку. Проте, незважаючи на наявність окремих позитивних тенденцій, публічні інвестиції ще не виконують у повній мірі свою системоутворюючу функцію у процесах модернізації інфраструктури, формування критично необхідних елементів соціально-економічного середовища, а також не відповідають ні масштабам, ні значущості їх ролі в регіональному розвитку, як це спостерігається, зокрема, у регіонах Європейського Союзу. Так, частка публічних інвестицій у загальних капітальних інвестиціях залишається низькою, а динаміка – нестабільною. Спостерігається зменшення фінансування з місцевих бюджетів, відсутність довгострокового системного підходу до інвестування та критична залежність від політичної ситуації й фінансового стану країни. Така динаміка свідчить про відсутність системного підходу до планування і реалізації інвестиційної політики на рівні регіону.

8. Розроблено й апробовано методичний підхід до ідентифікації впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України. Застосування VAR-моделювання дозволило визначити рівень чутливості показників соціально-інфраструктурного й економічного розвитку до змін у фінансуванні. У регіонах із високими обсягами державних інвестицій спостерігається відносна стабільність соціально-інфраструктурних показників і низька чутливість до змін у державному фінансуванні, що свідчить про ефективність уже функціонуючих механізмів. Натомість економічні індикатори демонструють високу чутливість до змін обсягів інвестицій. У регіонах з недостатнім фінансуванням (III і IV кластери) фіксується висока залежність соціально-інфраструктурних показників та окремих економічних індикаторів (наприклад, кількість малих підприємств, утилізація відходів) від обсягів державних інвестицій. Установлено, що інвестиції з місцевих бюджетів також істотно впливають на розвиток регіонів, але меншою мірою, ніж державне фінансування. Їх роль є особливо помітною в забезпеченні соціальної інфраструктури, зокрема мережі закладів культури, соціального обслуговування, інклюзивних установ. У результаті доведено, що характер впливу публічного інвестування на соціально-економічний розвиток регіонів України є багатовекторним і комбінованим: у регіонах із високим рівнем інвестування спостерігається переважно нелінійний ефект у сферах охорони здоров'я, культури та житлового будівництва; у регіонах із помірними обсягами інвестицій – циклічний вплив, зокрема на розвиток малого підприємництва та інноваційної діяльності; у регіонах з обмеженим фінансуванням фіксується лінійна залежність у соціальній сфері та сигмоїдальний вплив на інфраструктурний і економічний розвиток.

9. Застосування системно-структурного аналізу дало змогу виявити як сильні сторони, так і критичні обмеження сучасної системи управління публічними інвестиціями. Зокрема, засвідчено усвідомлення вагомості цього інструмента як одного з ключових для досягнення цілей збалансованого розвитку держави, її регіонів і громад, а також для реалізації завдань швидкої якісної відбудови у повоєнний період. Разом із тим, попри окремі кроки щодо вдосконалення управління публічними інвестиціями на центральному рівні, діяльність на регіональному та місцевому рівнях є недостатньо ефективною. Для підвищення ефективності

управління публічними інвестиціями рекомендовано впровадження інструментів, орієнтованих на подолання наявних дисфункцій та усунення ключових прогалин, які охоплюють: інституційно-правовий блок (конкретизація розмежування капітальних видатків та публічних інвестицій державного та місцевих бюджетів, завершення формування системи інфраструктури публічного інвестування, а також нормативної бази (та її узгодження) щодо функціонування системи управління публічними інвестиціями; інституційно-організаційний блок (узгодження процесів управління публічними інвестиціями та стратегічного планування, підвищення якості підготовки інвестиційних проєктів на регіональному та місцевому рівнях); господарсько-ресурсний блок (подолання фрагментарності та несистемності фінансування проєктів з бюджетів різних рівнів, посилення спроможності органів місцевого самоврядування фінансувати публічні інвестиційні проєкти); посилення багаторівневого врядування та міжмуніципальної взаємодії у сфері публічних інвестицій, а також розвиток механізмів публічно-приватного партнерства та співфінансування, що дозволить масштабувати ефективні інвестиційні практики.

10. На основі виявлених слабких сторін системи управління публічними інвестиціями в Україні обґрунтовано необхідність її інституційної та функціональної трансформації в умовах зростаючої залежності від фінансової підтримки з боку міжнародних донорів та урядів іноземних країн, зумовленої повномасштабною війною. Така трансформація є критично важливою для забезпечення прозорості та підзвітності механізмів розподілу інвестиційних ресурсів, а також для імплементації євроінтеграційних принципів у сфері публічного управління. Проведений аналіз європейських моделей управління публічними інвестиціями дозволив виокремити ключові структурні елементи ефективного управлінського підходу, серед яких: довгострокове стратегічне інвестиційне планування; уніфікація процедур оцінювання та відбору інвестиційних проєктів; розвиток середньострокового бюджетування на місцевому рівні; моніторинг процесів реалізації інвестиційних проєктів і проведення постінвестиційного аналізу задля забезпечення зворотного зв'язку та вдосконалення системи управління. З урахуванням національного контексту та специфіки реалізації реформи системи управління публічними інвестиціями в Україні, сформульовано низку рекомендацій для органів державної влади.

11. Досягнення визначених цілей передбачає створення умов для реалізації не лише проєктів «твердого» відновлення (інфраструктура, будівництво), а й проєктів соціального, інституційного, екологічного, культурного характеру. Це, зокрема, передбачає сприяння просторовій згуртованості, розвитку людського потенціалу, впровадженню сучасних практик публічного управління, формуванню смарт-інфраструктури, покращенню ділового середовища, стимулюванню розвитку зеленої економіки, відновлюваної енергетики, підвищенню рівня управління відходами, а також реалізації міжмуніципальних і транскордонних ініціатив.

12. Встановлено та обґрунтовано, що особливої актуальності набуває формування регіонального організаційно-економічного механізму розвитку публічного інвестування. Його стратегічною метою має стати створення умов для залучення, ефективного розподілу й використання інвестиційних ресурсів задля

розвитку соціальної й економічної інфраструктури та забезпечення довгострокового сталого розвитку регіонів. Такий механізм повинен містити систему принципів, функцій, методів і інструментів, що поєднують організаційний та економічний компоненти. Основними елементами мають стати: (1) зміцнення інституційної спроможності регіональних і місцевих органів влади; (2) створення регіональних інвестиційних рад та інформаційних систем; (3) розвиток інфраструктури залучення інвестицій; (4) застосування інструментів стимулювання приватного капіталу; (5) зростання обсягів публічного інвестування; (6) охоплення інвестиційними процесами всіх складових збалансованого регіонального розвитку. Для досягнення цілей організаційно-економічного механізму розвитку публічного інвестування в цілях забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону доцільно застосовувати широкий спектр інструментів: регіональні та місцеві інвестиційні програми й проекти, субсидії, гранти, публічні інвестиції в житлове будівництво, інфраструктурні проекти у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики, ініціативи у сфері соціальної інфраструктури, екології, а також проекти у форматі публічно-приватного партнерства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Колективні монографії

1. Фінансова політика забезпечення економічного зростання територіальних громад в умовах нестабільності: монографія; наук. ред. Сторонянська І. З. Львів: ІРД НАН України, 2025. 387 с. (*авторський внесок*: п. 5. 1. Реформування системи управління публічними інвестиціями місцевого розвитку: європейські орієнтири та виклики. С. 251–279, 2,2 д.а.).
2. Модерні фінанси: глобальні виклики і національна безпека: монографія / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2025, т. 1., 800 с. (*авторський внесок*: Виклики і загрози публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. С. 98–113, 1,21 д.а.).
3. Урбаністика і бізнес-адміністрування: когерентний розвиток в умовах діджиталізованої економіки: монографія / Приватна наукова установа Український науково-дослідний інститут освітнього консалтингу, Львів, 2025. 161 с. (*авторський внесок*: р. 3. Методичні засади публічного інвестування когерентного соціально-економічного розвитку регіону С. 66–93, 1,07 д.а.)
4. Współczesne trendy i wyzwania przedsiębiorczości, bezpieczeństwa i logistyki. Edukacja oraz B+R jako polski towar eksportowy: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2024, 790 p. (*авторський внесок*: Venture capital investments – current trends and development factors. S. 427–441, 0,64 д.а.).
5. Prawne, ekonomiczne i społeczne aspekty przedsiębiorczości: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2024, 164 p. (*авторський внесок*: Public purpose investment: challenges, treats and opportunities for sustainable development. S. 127–138, 0,69 д.а.).
6. Управління бізнесом в парадигмі сталого розвитку: економіко-правовий аспект: монографія / Одеський національний економічний університет, Одеса, Ч. 1.,

2024. 458 с. (*авторський внесок*: Публічне інвестування громади в контексті інвестиційної безпеки держави у період воєнного стану (на матеріалах Луцької МТГ). С. 339–365, 1,19 д.а.).
7. Przedsiębiorczość w XXI wieku. Oblicza, wyzwania i perspektywy: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2023, 438 p. (*авторський внесок*: Problems and prospects of environmental financing in the EU countries: challenges for candidates for membership of the European Union. P. 348–369; Startups in Ukraine: development trends and opportunities. S. 259–274, 0,88 д.а.).
 8. Theoretical and practical aspects of CSR implementation by foreign investors: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2022, 188 p. (*авторський внесок*: Social responsibility of public authorities and business: prospects of development. P. 125–147, 1,52 д.а.).
 9. Przedsiębiorczość i innowacje w edukacji, biznesie i samorządzie: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2022. 319 p. (*авторський внесок*: Territorial community: scientific approaches to research and identification of system characteristics. P. 245–256, 1,1 д.а.).
 10. Studia dualne szansa na wdrażanie innowacji i rozwój gospodarki: monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji, Lublin, Poland, 2019. 162 p. (*авторський внесок*: Reforma decentralizacji na Ukrainie: obecny stan, wyniki, perspektywy. P. 153–160, 1,08 д.а.).
 11. Теоретичні засади формування системи соціоекологоекономічної безпеки підприємств: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2018. 248 с. (*авторський внесок*: п.р. 4.4. Інвестиційно-інноваційна безпека. С. 149–157, 0,52 д.а.).
 12. Методологічні основи дослідження стану соціоекологоекономічної безпеки: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2018. 336 с. (*авторський внесок*: п.р. 3.1.1. Методика оцінки інвестиційної безпеки держави. С. 191–209, 0,98 д.а.).
 13. Система місцевих платежів в Україні: теорія, історія, перспективи: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2017. 188 с. (*авторський внесок*: р. 9. Податкова децентралізація в Україні: проблеми та перспективи. С. 178–186, 0,41 д.а.).
 14. Globalizacja drogą ku przyszłości; monograph / Wyższa Szkoła Ekonomii w Stalowej Woli, Kraków, Poland, 2017. 435 p. (*авторський внесок*: Ocena atrakcyjności Polski dla inwestorów zagranicznych – wnioski dla Ukrainy P. 375–391, 0,69 д.а.).
 15. Територіальні фінансові ресурси Західного прикордонного регіону України: історія, сьогодення, перспективи: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2015. 400 с. (*авторський внесок*: р. 4. Фіскальна автономія регіонів України: проблеми, доцільність, перспективи. С. 69–88. р. 8. Інвестиційно-інноваційний механізм розвитку регіонів Західної України С. 178–214, 1,8 д.а.).
 16. Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2014. 364 с. (*авторський внесок*: ч. 2 р. 4. Напрями забезпечення

- фінансової безпеки підприємств в Україні. С. 212–221.; ч. 3 р. 3. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну після кризи 2008–2009 рр. С. 298–310, 1,1 д.а.).
17. Європейська інтеграція: досвід Польщі та України: монографія / Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2013. 700 с. (авторський внесок: Інвестиційна безпека України в контексті євроінтеграційних процесів: реалії, загрози, перспективи. С. 443–453, 0,82 д.а.).
 18. Моніторинг стану інноваційного розвитку суб'єктів господарювання та визначення пріоритетів інвестиційно-інноваційної політики в умовах обмежених фінансових ресурсів: монографія / Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк, 2012. 358 с. (авторський внесок: ч. 2. Пріоритети інвестиційно-інноваційної політики підприємств-суб'єктів СЕЗ і ТПР у контексті реалізації спеціальних режимів інвестиційної діяльності в Україні. С. 200–220, 0,94 д.а.).
 19. Вартісні чинники регулювання реального сектору економіки України: монографія / Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк, 2010. 452 с. (авторський внесок: р. 3. п.п. 3.3. Вплив вартості інвестиційних проектів на інвестиційне зростання СЕЗ і ТПР. С. 162–183, 0,83 д.а.).
 20. Інвестиційно-інноваційний механізм регулювання розвитку прикордонного регіону: монографія / Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Луцьк, 2010. 376 с. (авторський внесок: р. 4 п.п. 4.5. Спеціальний режим інвестування як передумова розвитку Волинської області. С. 167–179, 0,4 д.а.).

Статті у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних (Web of Science, Scopus)

21. Iryna Storonyanska, Lilia Benovska, Olena Ivashko, Natalia Sytnyk, Andrii Dub. Public spending and sustainable economic growth in times of crisis: empirical testing of developed countries. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. 3(62), 279–292. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4717> (авторський внесок: проаналізовано вплив державних витрат на параметри сталого і збалансованого розвитку регіонів, 0,33 д.а.) (***Web of Science, Scopus, Q4***).
22. Zavalii T., Zhyhlei, I., Ivashko, O., Kornatka A. Does Size Determine Financial Performance of Advertising and Marketing Companies? Evidence from Western Europe on SDGs. *Sustainability*, 2025, 17(13), 5812. <https://doi.org/10.3390/su17135812>). (авторський внесок: обґрунтовано вплив параметрів сталого розвитку на фінансові результати компаній, 0,67 д.а.) (***Scopus Q1, Web of Science***).
23. Sak, T.; Mylko, I.; Ivashko, O.; Chulipa, I.; Wołowiec, T.; Sokołowska-Woźniak, J. How the Digital Economy Is Revolutionizing Marketing Management and Driving Sustainable Development. *Sustainability*. 2025, 17, 1130. <https://doi.org/10.3390/su17031130> (авторський внесок: обґрунтовано вплив концепції збалансованого розвитку на трансформацію управління маркетингом у цифровій економіці, 0,33 д.а.) (***Scopus Q1, Web of Science***).

24. Lehenchuk, S., Zhyhlei, I., Ivashko, O., Chulipa, I., Wit, B. Impact of Corporate Governance on Firms' Sustainability Performance: Case Study of BIST 50 Index Companies. *Sustainability*. 2024, 16, 9904. <https://doi.org/10.3390/su16229904> (авторський внесок: розробка аналітичних підходів до оцінювання корпоративної стійкості з урахуванням ESG-критеріїв (екологія, соціальна відповідальність, управління, 0,37 д.а.) (**Scopus Q1, Web of Science**)).
25. Gnaś, D.; Majerek, D.; Styła, M.; Adamkiewicz, P.; Skowron, S.; Sak-Skowron, M.; Ivashko, O.; Stokłosa, J.; Pietrzyk, R. Enhanced Indoor Positioning System Using Ultra-Wideband Technology and Machine Learning Algorithms for Energy-Efficient Warehouse Management. *Energies* 2024, 17, 4125. <https://doi.org/10.3390/en17164125> (авторський внесок: уточнення інструментарію публічного менеджменту, який поєднує цифрові технології з принципами раціонального використання ресурсів регіонів, що безпосередньо корелює з цілями сталого розвитку (відповідальне споживання та виробництво, кліматична нейтральність, 0,27 д.а.) (**Scopus Q1, Web of Science**)).
26. Lehenchuk, S.; Zhyhlei, I.; Ivashko, O.; Gliszczynski, G. The Impact of Sustainability Reporting on Financial Performance: Evidence from Turkish FBT and TCL Sectors. *Sustainability* 2023, 15, 14707. <https://doi.org/10.3390/su152014707> (авторський внесок: виявлення відмінностей у підходах до розкриття нефінансових показників та інтеграції принципів збалансованого розвитку у фінансову звітність, 0,33 д.а.) (**Scopus Q1, Web of Science**)).
27. Storonyanska, I., Ivashko, O., Mieszajkina, E. Trust as a Catalyst of Economic Growth: A National and Regional Breakdown. *Sustainability* 2022, 14(22), 15168. <https://doi.org/10.3390/su142215168> (авторський внесок: сформульовано рекомендації для регіональної політики та стратегій економічного розвитку з урахуванням соціально-психологічних чинників, 0,38 д.а.) (**Scopus Q1, Web of Science**)).

Статті у наукових фахових виданнях України

28. Сторонянська, І. З., Патицька, Х. О., Івашко, О. А. Реформування системи управління публічними інвестиціями: інституційні засади та перешкоди на шляху впровадження. *Фінанси України*, 7 (2025). С. 27-43. <https://doi.org/10.33763/finukr2025.07.027> (авторський внесок: виокремлено особливості управління публічними інвестиціями в умовах реформування системи в Україні, 0,43 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*)).
29. Івашко О. А. Інституційне забезпечення публічного інвестування в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. праць. 2025. Вип. 2(170). С. 29–37. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-2-4> (1,14 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*)).
30. Ivashko O. Public finance and public investments in the context of intensification of economic development. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. Т. 1 № 37 (2024). С. 55–60. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-55-60>. (0,45 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*)).

31. Сторонянська, І. З., Беновська, Л. Я., Івашко, О. А. Державні видатки в кризові періоди: емпіричне тестування розвинутих країн і України. *Фінанси України*. 2024. (5), С. 51–70. <https://doi.org/10.33763/finukr2024.05.051> (авторський внесок: проаналізовано динаміку та вплив державних видатків різних країн як чинника збалансованого розвитку, 0,43 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).
32. Івашко О. А. Збалансований соціально-економічний розвиток як об'єкт регіональної політики: теоретичні підвалини. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. праць*. 2024. Вип. 4(168). С. 16–23. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-4-3> (0,93 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
33. Івашко О. А. Формування механізмів публічного інвестування проєктів регіонального розвитку: концептуальний базис. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. Т. 4. № 40 (2024). С. 124-135. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-04-124-135>. (1,18 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
34. Івашко О. А. Інструментарій імітаційного моделювання у дослідженні впливу публічних інвестицій на регіональний розвиток. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. (43), 387–399. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1653>. (0,91 д.а.). (*Google Scholar, CiteFactor, Open AIRE*).
35. Івашко О. А., Сундук Т. Ф., Чорновол А. О. Розвиток інноваційних фінансових інструментів та їх вплив на глобальні фінансові ринки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 10. С. 80–83. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/1176> (авторський внесок: сформовано рекомендації щодо ефективного впровадження інноваційних фінансових механізмів для підвищення стабільності та конкурентоспроможності міжнародних ринків, 0,33 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar, EBSCOhost, EconLit, Ulrichsweb, CiteFactor*).
36. Ivashko O., Hrytsiuk N. Startup ecosystem: the long-term value of a sustainable development and investment strategy for Ukraine. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. Т. 4 № 36 (2023). С. 135–147. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-04-135-147>. (авторський внесок: обґрунтовано рекомендації щодо впровадження стратегій сталого розвитку, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності, інноваційності та соціальної відповідальності українських стартапів, 0,53 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
37. Івашко О.А. Сучасна парадигма дослідження публічних інвестицій. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.* 2023. Вип. 6 (164). С. 33–38. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-6-5>. (0,77 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
38. Івашко, О. А. Публічне інвестування в регіонах і громадах: концептуальні засади, механізми залучення та особливості використання. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. (39), С. 714–722. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1527>. (0,75 д.а.). (*Google Scholar, CiteFactor, Open AIRE*).

39. Івашко О.А., Грицюк Н.О., Сак Т.В. Роль акселераторів стартапів у розвитку інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. Т. 1 № 1. С. 87–96. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-01-87-96>. (авторський внесок: сформовано рекомендації щодо підвищення ефективності акселераційних програм, що сприяє розвитку інноваційної екосистеми та конкурентоспроможності українських стартапів, як елемента стійкості регіонів, 0,31 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
40. Івашко О. А., Карлін М. І. Вплив «брудних» грошей на діяльність суб'єктів поведінкових фінансів на ринку фінансових послуг України. *Економіка та суспільство*. 2022, випуск № 41/2022. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-42>. (авторський внесок: побудова стратегій обмеження негативного впливу незаконних фінансових потоків на регіональний фінансовий ринок, 0,43 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
41. Івашко О., Карлін М. Зелені фінанси як новий напрям залучення інвестицій в економіку України. *Науковий журнал «Економічний форум»*. Луцьк: ЛНТУ, 2020. № 3. С. 97–104. URL: <https://e-forum.com.ua/uk/journals/tom-10-3-2020/zeleni-finansi-yak-novy-napryam-zaluchennya-investitsiy-v-ekonomiku-ukrayini>. (авторський внесок: запропоновано альтернативні інструменти публічних інвестицій в економіку України, 0,38 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
42. Івашко О. А. Міжнародний досвід офшорної діяльності та можливості його використання в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні. Збірник наукових праць Львівського національного університету імені Івана Франка*. Львів, 2018. Вип. 40, частина 1. С. 186–191. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/Form_Rynk_Econ_40_1_2018.pdf. (0,56 д.а.) (*Index Copernicus*).
43. Івашко О. Індустріальні парки в системі інвестиційної безпеки держави: теорія та практика. *Економічний часопис* *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 4 (16). С. 32–40. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-04-32-40>. (0,73 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).
44. Івашко О., Карлін М. Чинники впливу на регулювання фінансового ринку України в умовах посилення нестабільності світового фінансового середовища. *Науковий журнал «Економічний форум»*. 2016. № 2. С. 247–256. URL: https://e-forum.com.ua/web/uploads/journals_pdf/Economic_Forum_Vol_3_No_2.pdf. (авторський внесок: аналіз чинників, що впливають на регулювання фінансового ринку України в умовах зростаючої нестабільності світового фінансового середовища, та визначення напрямів підвищення ефективності регуляторної політики, 0,43 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).
45. Івашко О. А. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк. 2015. № 2. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2015-02-61-66>. (0,41 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).

46. Івашко О. А. Податковий потенціал офшорних зон в Україні та світі. *Формування ринкової економіки в Україні. Збірник наукових праць Львівського національного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 31, частина 1. С. 293–301. (0,55 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).
47. Івашко О. А., Кучерук М. В. Національна економічна модель подолання кризи виробництва в Україні. *Сталий розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2013. 1'2013 (18). С. 59–61. (авторський внесок: аналіз національної економічної моделі подолання кризи виробництва в Україні та визначення ключових механізмів стабілізації та стимулювання економічного зростання, 0,19 д.а.) (*Google Scholar*).
48. Івашко О. А. Інструментарій податкового планування та процеси ухилення від сплати податків в контексті діючої практики функціонування офшорних юрисдикцій. *Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. 2013. С. 204–218. (0,58 д.а.)
49. Івашко О. А., Підцерковний Б. В. Напрями реформування паливно-енергетичного комплексу України. *Регіональна бізнес економіка та управління. Науковий, виробничо-практичний журнал*. 2013. 1(37). С. 24–28. (авторський внесок: аналіз існуючих проблем паливно-енергетичного комплексу України та визначення пріоритетних напрямів його реформування для підвищення ефективності та стабільності енергетичної системи, 0,28 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
50. Івашко О. А., Карлін М. І. Проблеми функціонування фінансового ринку та інвестиційна безпека України. *Банківська справа*. № 3. 2012. С. 54–65. (авторський внесок: виокремлено загрози та напрями зміцнення інвестиційної безпеки держави, 0,44 д.а.) (*Index Copernicus, Google Scholar*).
51. Івашко О. А. Державний борг України у кризовий період та напрями його оптимізації. *Формування ринкової економіки в Україні. Збірник наукових праць Львівського національного університету імені Івана Франка*. 2011. Вип. 23, частина 1. С. 274–278. (0,42 д.а.). (*Index Copernicus*).
52. Івашко О. А. Проблеми та напрямки вдосконалення податкової політики України. *Фінансова система України. Збірник наукових праць Національного університету "Острозька академія"*, 2011. Вип. 16. С. 38–42. (0,65 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).
53. Івашко О. А., Ліпич Л. Г. Фінансові домінанти інвестиційної безпеки держави. *Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. 2011. № 2 (18). С. 165–173. (авторський внесок: аналіз фінансових факторів, що визначають інвестиційну безпеку держави, та формування рекомендацій щодо їх зміцнення для підвищення стабільності та привабливості національного інвестиційного середовища, 0,27 д.а.).
54. Івашко О. А. Концептуальні основи соціально-економічної безпеки регіону. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2011. № 22 (219). С. 48–52. (0,32 д.а.). (*Google Scholar*).

55. Івашко О. А. Концептуальні основи фінансового механізму. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2010. № 4. С. 65–71. (0,55 д.а.). (*Index Copernicus, Google Scholar*).

Публікації в іноземних виданнях

56. Olena Ivashko, Łukasz Wojciechowski, Adam Życzkowski, Jacek Witkowski. Income taxes and stability and stimulation functions of public policy. *Journal of Modern Science*. Tom 5/54/2023. P. 526–546. <https://doi.org/10.13166/jms/176389>. (авторський внесок: дослідження ролі податків на доходи у виконанні функцій стабілізації та стимулювання державної політики з визначенням напрямів їх оптимізації, 0,35 д.а.). (*Index Copernicus, ERIH PLUS, DOAJ, CEEOL, CEJSH*).
57. Olena Ivashko, Łukasz Wojciechowski, Sylwia Skrzypek-Ahmed, Monika Sak-Skowron, Jacek Dziwulski. Public management as a concept for improving the efficiency and cost-effectiveness of public administration. *Journal of Modern Science*. Tom 5/54/2023. P. 842–862. <https://doi.org/10.13166/jms/176487>. (авторський внесок: аналіз державного управління як концепції підвищення ефективності та рентабельності державного адміністрування та визначення механізмів його практичної реалізації, 0,37 д.а.). (*Index Copernicus, ERIH PLUS, DOAJ, CEEOL, CEJSH*).
58. Olena Ivashko, Wieńczysław Jastrzębski. Change management in the process of implementing new products. Economic and social perspective. *Journal of Modern Science*. Tom 2/49/2022. P. 585–607. <https://doi.org/10.13166/jms/156774>. (авторський внесок: дослідження особливостей управління змінами з урахуванням економічної та соціальної перспективи та формування рекомендацій щодо підвищення ефективності цього процесу, 0,76 д.а.). (*Index Copernicus, ERIH PLUS, DOAJ, CEEOL, CEJSH, Crossref*).
59. Olena Ivashko, Tomasz Wołowicz, Łukasz Wojciechowski. Health resort block subsidy as a source of revenue for SPA LGU's. *Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie*, vol. XVI, 2022, no. 2. P. 419–434. (авторський внесок: аналіз ролі субсидування та визначення його впливу на розвиток місцевої економіки і туристичної інфраструктури, 0,65 д.а.). (*Index Copernicus, ERIH PLUS, Crossref*).
60. Olena Ivashko. Tax competition versus personal income tax harmonization and tax competitions, labor market and social security contributions. Selected issues. *Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* t. XVII, 19 (2) 2022. P. 139–160. <https://doi.org/10.32084/bsawp.4770>. (1,30 д.а.). (*Index Copernicus, ERIH PLUS, CEJSH, Crossref*).
61. Ivashko O., Chulipa I. Parki Przemysłowo-Technologiczne na Ukrainie, jako narzędzie wsparcia i rozwoju sektora MŚP. *Zeszyty Naukowe WSEI: seria EKONOMIA. Zeszyt tematyczny Sektor MSP a konkurencyjność regionu (peryferyjnego)*. 2018. 15 (1/2018). P. 175–186. (авторський внесок: визначення сутності науково-промислових парків і їх ролі в суспільному відтворенні, 0,46 д.а.).
62. Ivashko O., Chulipa I. Investment security of Ukraine in conditions of instability of financial environment. *Zeszyty Naukowe WSEI: seria EKONOMIA. Zeszyt tematyczny Rozwój regionalny i lokalny – teoria i analiza przypadków*. 2016.

- 11 (1/2016). Р. 37–49. (авторський внесок: обґрунтування чинників, що визначають інвестиційну безпеку держави і регіону, 0,43 д.а.).
63. Ivashko O., Chulipa I. Rola venture capital w finansowaniu innowacji dla wzrostu gospodarczego. *Zeszyty Naukowe WSEI: seria EKONOMIA. Zeszyt tematyczny Przedsiębiorczość w Polsce i Europie*. 2016. 12. (2/2016). Р. 121–130. (авторський внесок: обґрунтовано чинники економічного зростання в умовах невизначеності, 0,36 д.а.).
64. Ivashko O. In relation to the question of improvement of investment climate of Ukraine. *International scientific and practical journal for economists and lawyers «The genesis of genius»*. Geneva, Switzerland. 2014. Р. 92–94. (0,56 д.а.).
65. Ivashko O. The influence of investment processes on the economic development of a region. *WSEI Scientific Journal series: ECONOMICS. Zeszyt tematyczny Development Trajectory Eastern Poland*. 2013. 7 (2/2013). Р. 65–81. (0,82 д.а.).

Навчальні посібники

66. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Європейського Союзу: підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 384 с. (авторський внесок: теоретичні та практичні основи функціонування фінансових систем нових країн-членів ЄС, 11,16 д.а.).
67. Івашко О. А., Карлін М. І. Інвестиційні офшори: навч. посіб. Луцьк, Вежа-Друк, 2017. 292 с. (авторський внесок: особливості діяльності інвестиційних спеціальних економічних зон у країнах світу; інвестиції в країну як умова отримання права на проживання чи громадянства, 8,51 д.а.).
68. Суспільні фінанси України: навч. посіб. / М. І. Карлін та ін.; за ред. Карліна М. І. Луцьк: Вежа-Друк, 2016, 304 с. (авторський внесок: теоретичні основи та напрями реформування місцевих бюджетів; державний кредит і державний борг України; публічні фінанси міжнародних утворень, 2,67 д.а.).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

69. Гладишевський А., Івашко О. Фінансові інструменти публічних інвестицій Луцької міської територіальної громади в умовах воєнного стану. *Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції*: збірник матеріалів XV міжнар. наук.-практ. конференції. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. Ч. 1. С. 356–360. (авторський внесок: сформовано механізм публічного інвестування регіонального розвитку, 0,20 д.а.).
70. Гарькава В. Ф., Чорновол А. О., Івашко О. А. Фінансова технологічна революція (FINTECH): реформування традиційних фінансових послуг та інноваційні можливості. *Multidisciplinary challenges in contemporary science: innovations and collaboration*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Лодзь, РП. 2023. С. 197–202. (авторський внесок: запропоновано інноваційні механізми розвитку фінансового ринку, 0,15 д.а.).
71. Ivashko Olena. Startups as a form of entrepreneurial activity. *Recent Scientific Investigation: International Scientific and Practical Conference*. Oslo, Norway: Dagens naeringsliv forlag. 2020. Р. 15–18. (0,19 д.а.).

72. Івашко О. А. Індикатори інвестиційної безпеки: макроекономічний вимір. *Теорія та практика менеджменту безпеки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2019. С. 124–125. (0,16 д.а.).
73. Івашко О. А. Децентралізація як основа фінансового забезпечення формування об'єднаних територіальних громад в Україні. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XXIV міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2019. С. 74–75. (0,16 д.а.).
74. Івашко О. А. Методика розрахунку рівня інвестиційної безпеки держави. *Теорія та практика менеджменту безпеки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2018. С. 43–44. (0,15 д.а.).
75. Івашко О. А. Бюджетне фінансування інвестицій в Україні. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XXIII міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2018. С. 76–77. (0,16 д.а.).
76. Івашко О. А. Індустріальні парки в системі інвестиційної безпеки держави. *Теорія та практика менеджменту безпеки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2017. С. 57–58. (0,11 д.а.).
77. Івашко О. А. Інвестиційна складова фінансової безпеки держави. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XXII міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2017. С. 140–141. (0,12 д.а.).
78. Івашко О. А. Проблеми формування інвестиційного потенціалу вітчизняної економіки та її інвестиційна безпека. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XXI міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2016. С. 143–145. (0,13 д.а.).
79. Івашко О., Яковець Л. Економічна нестабільність і безробіття: Materials of the XII International scientific and practical conference «Trends of modern science – 2016». England, Sheffield: Science and education LTD, 2016. Volume 6. Economic science P. 31–34. (авторський внесок: обґрунтовано вплив безробіття на економічну нестабільність, 0,15 д.а.).
80. Ivashko O. Investments and investment climate of Ukraine in conditions of financial instability. *The International Scientific and Practical Web-Congress of Economists and Jurists «ECONOMICS, LAW, SOCIETY: resume of 2016»*, professional scientific publication. ed.dep.: Geneva (Switzerland), Odessa (Ukraine), 2016. P. 180–184. (0,26 д.а.).
81. Ivashko O. Bezpieczeństwo inwestycyjne Ukrainy w warunkach niestabilności środowiska finansowego a integracji europejskiej. *Economy and society: modern foundation for human development*: materials of the International scientific conference. 2016. Leipzig, Germany: Baltija Publishing. P. 215–217. (0,19 д.а.).

82. Івашко О. А. Інвестиційна безпека України в умовах нестабільності фінансового середовища. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: Матеріали XX міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2015. С. 129–130. (0,12 д.а.).
83. Івашко О. А. Щодо питання податкового потенціалу офшорних зон в контексті інвестиційної безпеки держави. *Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки*: матеріали XIX міжн. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2014. С. 189–190. (0,13 д.а.).
84. Івашко О. А. Інвестиційна привабливість України: стан та напрями активізації. *International scientific congress «Factors of legal progress. science and practice»*. Basel, Switzerland: European International scientific league of lawyers «Consensus omnium». 2014. Р. 139-138. (0,21 д.а.).
85. Івашко О. А. Спеціальні режими інвестиційної діяльності як інструмент підвищення інвестиційної привабливості регіону. *Можливості, перепони і перспективи створення на Волині екологічних технопарків*: матеріали наук.-практ. конф. Луцьк: ГО «Інститут Європейської інтеграції». 2014. С. 26–30. (0,26 д.а.).
86. Івашко О. А. Інвестиційний потенціал вітчизняної економіки. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2013. С. 148–150. (0,12 д.а.).
87. Івашко О. А. Перспективи інвестування реального сектору економіки України. *Стратегія якості в промисловості і освіті*: матеріали IX міжнар. конф. Варна, Болгарія. 2013. С. 497–500. (0,28 д.а.).
88. Івашко О. А. Фіскальна автономія регіонів України: проблеми, доцільність, перспективи. *Актуальні наукові досягнення – 2013*: матеріали IX міжнар. наук.-практ. конф. Прага. 2013. С. 18–22. (0,19 д.а.).
89. Івашко О. А. Механізм інвестиційного розвитку Волинської області. *Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2013. С. 77–79. (0,16 д.а.).
90. Івашко О. А. Інвестиційна складова фінансової політики органів місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми державного управління на сучасному етапі державотворення*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2013. С. 67–69. (0,15 д.а.).
91. Івашко О., Уніга О. Врахування досвіду побудови податкових систем держав ЄС в Україні. *Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління*: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. Дніпропетровськ. 2013. С. 291–292. (авторський внесок: обґрунтовано необхідність використання світового досвіду у реформуванні податкової системи, 0,09 д.а.).

92. Івашко О. А. Моніторинг загроз інвестиційної безпеки держави. *Фінансово-кредитний механізм в соціально-економічному розвитку країни*: Збірка тез доповідей II міжнар. наук.-практ. конф. Макіївка: Макіївський економіко-гуманітарний інститут. 2012. С. 198–199. (0,11 д.а.).
93. Івашко О. А. Податкове регулювання інвестиційної діяльності в умовах СЕЗ і ТПР. *Гармонізація оподаткування в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів*: зб. тез II міжнар. наук.-практ. конференції. Ірпінь: Нац. унів. ДПС України. 2012. С. 131–133. (0,15 д.а.).
94. Івашко О. А. Спеціальні режими інвестиційної діяльності у системі інвестиційної безпеки держави. *Перспективи розвитку фінансової системи України*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет. 2012. С. 43–45. (0,19 д.а.).
95. Івашко О. А. Страхування інвестиційних ризиків в Україні як фактор забезпечення її інвестиційної безпеки. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XVII міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки. 2012. С. 186–188. (0,22 д.а.).
96. Івашко О. А. Щодо питання інвестиційної безпеки. *Актуальні проблеми економіки, обліку та менеджменту*: матеріали міжнар. інтернет-конф. Луцьк: Волинський інститут економіки та менеджменту. 2011. С. 43–45. (0,16 д.а.).
97. Івашко О. А. Методичні підходи до аналізу спеціальних режимів інвестиційної діяльності в Україні. *Naukowa przestrzen Europy – 2011: materialy VII miedzynarodowej naukowo-praktychnej konferencji*. Przemysl: Nauka i studia. 2011. Volume 4. Ekonomiczne nauki. P. 26–29. (0,17 д.а.).
98. Івашко О. А. Спеціальні податкові режими у податковому кодексі України. *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика*: матеріали XVI міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2011. С. 208–209. (0,15 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Івашко О. А. Публічне інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальностями 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка, 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Львів, 2025.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методологічних засад і прикладних рекомендацій щодо публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. Об'єктом дослідження є процеси забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону засобами публічного інвестування. Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади і науково-практичні рекомендації щодо обґрунтування механізмів та інструментів публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. Визначено

орієнтири, завдання та принципи збалансованого соціально-економічного розвитку як об'єкта регіональної політики. Узагальнено сутність, інструментарій, специфіку залучення й використання публічного інвестування. Розкрито концептуальний базис формування механізмів публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. Ідентифіковано інституційне забезпечення публічного інвестування. Розроблено методологію та визначено методи аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону та його публічного інвестування. Узагальнено виклики і загрози публічного інвестування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону в умовах війни та на етапі повоєнної відбудови. Наведено результати аналізування обсягів і динаміки інвестування соціально-економічного розвитку України і регіонів. Визначено структурні характеристики публічного інвестування розвитку регіону (на прикладі Львівської області), а також імітаційного моделювання впливу публічних інвестицій на соціально-економічний розвиток регіонів України. Розкрито проблемні аспекти управління процесами публічного інвестування регіону. Відображено процеси трансформації парадигми управління публічними інвестиціями в умовах війни та післявоєнної відбудови в Україні. Охарактеризовано інституційні засади та визначено бар'єри на шляху модернізації системи управління публічними інвестиціями як основи збалансованого розвитку регіону. Виявлено особливості, ризики та проблеми управління публічними інвестиціями в умовах реформування системи в Україні. Обґрунтовано пріоритетні напрями, завдання та інструменти вдосконалення публічного інвестування в контексті забезпечення регіонального розвитку в Україні. Розроблено положення організаційно-економічного механізму публічного інвестування збалансованого розвитку регіону. Визначено інструментарій узгодження збалансованого розвитку регіону та його публічно-інвестиційного забезпечення.

Ключові слова: регіон, громади, території, регіональний розвиток, розвиток регіону, регіональна економіка, інвестиції, публічні інвестиції, фінансове забезпечення, публічне інвестування, регіональна політика, збалансований розвиток.

SUMMARY

Ivashko O. A. Public investment in balanced socio-economic development of the region. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Thesis for a Doctor of Economics degree in specialties 08.00.05 – Productive Forces Development and Regional Economy and 08.00.08 - Money, Finance and Credit. – State Institution «Dolishnyi Institute of Regional Research of NAS of Ukraine», Lviv, 2025.

The dissertation is devoted to developing the theoretical and methodological foundations and applied recommendations for public investment in the balanced socio-economic development of the region. The object of the research is the processes of ensuring balanced socio-economic development of the region through public investment. The subject of the research includes the theoretical and methodological principles and scientific and practical recommendations for substantiating mechanisms and instruments of public investment in the balanced socio-economic development of the region.

The study defines the guidelines, objectives, and principles of balanced socio-economic development as an object of regional policy. The essence, tools, and specific features of attracting and utilizing public investment are generalized. The conceptual framework for forming mechanisms of public investment in balanced socio-economic development of the region is revealed, and the institutional support for public investment is identified.

A methodology and specific methods for analyzing the balanced socio-economic development of the region and its public investment have been developed. The dissertation summarizes the challenges and threats to public investment in the balanced socio-economic development of the region under wartime conditions and during post-war reconstruction. It presents the results of the analysis of the volumes and dynamics of investment in the socio-economic development of Ukraine and its regions.

The structural characteristics of public investment in regional development (using Lviv region as an example) are determined, and a simulation model of the impact of public investment on the socio-economic development of Ukraine's regions is presented. The study reveals problematic aspects of managing public investment processes in the region and reflects the transformation of the paradigm of public investment management during wartime and post-war reconstruction in Ukraine.

The institutional framework and barriers to modernizing the public investment management system as a foundation for balanced regional development are characterized. The peculiarities, risks, and challenges of managing public investments in the context of system reform in Ukraine are identified. The dissertation substantiates priority directions, tasks, and instruments for improving public investment to ensure regional development in Ukraine. It develops the provisions of the organizational and economic mechanism of public investment in the balanced development of the region and identifies tools for coordinating balanced regional development with its public investment support.

Keywords: region, communities, territories, regional development, regional economy, investments, public investments, financial support, public investing, regional policy, balanced development.